

EDUSKUNNAN VASTAUS 183/2005 vp

Hallituksen esitys ilmailulaiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä ilmailulaiksi (HE 139/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 26/2005 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Ilmailulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Ilmailussa Suomen alueella noudatetaan tätä lakia, jollei yhteisön asetuksesta tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

Jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu:

1) tätä lakia noudatetaan myös Suomen alueen ulkopuolella ilmailussa suomalaisella ilma-aluksella tai Suomessa myönnetyn lento-toimintaluvan nojalla;

2) lain 5, 12, 15, 16 ja 18 lukua sekä 154 ja 155 §:ää sovelletaan suomalaiseen lennonvarmistuspalvelun tarjoajaan myös Suomen alueen ulkopuolella;

3) lain 3, 5, 7 ja 15 luvun sekä 167 §:n säännöksiä noudatetaan ilmailussa ulkomaisella ilma-aluksella myös Suomen alueen ulkopuolel-

la, jos yksittäisen ilma-aluksen ja sen miehistön osalta lentoturvallisuuden tai lentotoiminnan harjoittamisen valvonta on asianmukaisin sopimuksin siirretty Ilmailuhallinnolle ja jos tällaista ilma-alusta vuokra- tai muun sen kaltaisen sopimuksen perusteella hallitsevan käyttäjän asuin- tai kotipaikka taikka pääasiallinen toimipaikka on Suomessa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, tämän lain 64 §:ää ja 173 §:n 10 kohtaa sovelletaan, jos ilma-aluksen ensimmäinen saapumispaikka on Suomen alueella.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Chicagon yleissopimuksella* kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta (SopS 11/1949);

2) *JAA:lla* Euroopan ilmailuviranomaisten yhteistyöelintä;

3) *ECAC:lla* Euroopan siviili-ilmailukonferenssia;

4) *Eurocontrolilla* lennonvarmistusalan yhteistyöstä tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa (Eurocontrol) (SopS 70/2000) tarkoitettua Euroopan lennonvarmistusjärjestöä;

5) *EASA-asetuksella* yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1592/2002;

6) *slot-asetuksella* lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista yhteisistä säännöistä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 95/93;

7) *ilma-aluksella* laitetta, joka saa nostovoimansa ilman reaktioista lukuun ottamatta ilman reaktiota maan tai veden pintaa vastaan;

8) *kelpuutuksella* lupakirjaan tai kelpoisuustodistukseen liitettyä erityistä ehtoa, rajoitusta tai oikeutta;

9) *huollolla* mitä tahansa seuraavista tai niiden yhdistelmää: ilma-aluksen tai ilma-aluksen laitteen tai osan peruskorjaus, korjaus, tarkastus, laitteen tai osan vaihto, muutos tai vian korjaus; huollolla ei kuitenkaan tarkoiteta lentoa edeltävää tarkastusta;

10) *sotilasilmailuviranomaisella* ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimivaa sotilas-ilmailun viranomaisyksikköä;

11) *sotilasilmailulla* sotilaallisessa tarkoituksessa harjoitettua ilmailua ja ilmailua sotilasilma-aluksella;

12) *sotilasilma-aluksella* ilma-alusta, joka on merkitty sotilasilma-alusrekisteriin;

13) *valtion ilma-aluksella* ilma-alusta, jota käytetään tullin, poliisin tai rajavartiolaitoksen tehtävien suorittamiseen; valtion ilma-aluksella tarkoitetaan myös ilma-alusta, jota käytetään muun kuin tässä ja 11 kohdassa tarkoitettun valtion tehtävän suorittamiseen;

14) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota;

15) *kolmannella maalla* muuta kuin jäsenvaltiota.

3 §

Lentosääntöjen ja eräiden ilmailua koskevien määräysten antaminen

Ilmailuhallinto antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut lentosäännöt ja panee tarvittaessa täytäntöön muut Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset.

Ilmailuhallinnon on neuvoteltava sotilas-ilmailuviranomaisen tai sisäasiainministeriön kanssa sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista täytäntöönpanotoimista, joilla on vaikutusta sotilasilmailun tai rajavartiolaitoksen ilmailutoiminnan erityistarpeisiin. Ilmailuhallinto voi hyväksyä sotilasilmailun ja valtion ilma-aluksilla suoritettavan ilmailun osalta 1 momentissa tarkoitettuihin lentosääntöihin sotilasilmailuviranomaisen tai sisäasiainministeriön kanssa sovittuja poikkeuksia, jos poikkeukset eivät vaaranna siviili-ilmailun turvallisuutta.

Ilmailuhallinto voi maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin antaa määräyksiä tarpeellisista poikkeuksista 1 momentissa tarkoitettuihin lentosääntöihin, standardeihin ja suosituksiin sekä myöntää yksittäisiä poikkeuksia niistä.

4 §

Sotilasilmailu

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää sotilasilmailua koskevia poikkeuksia tämän lain säännöksistä sotilasilmailun turvallisuuden varmistamiseksi, maanpuolustuksen järjestämiseksi ja puolustusvoimille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Poikkeukset eivät saa vaarantaa siviili-ilmailun turvallisuutta eikä niitä sovelleta

kaupallisessa lentotoiminnassa. Poikkeuksia voidaan säätää:

1) 9, 12 ja 19 §:ssä olevista ilma-alusrekisterin pitämistä, ilma-alusrekisteriin merkittyjen tietojen julkisuutta, rekisteriin talletettavia tietoja sekä ilma-aluksen merkintöjä ja tunnuksia koskevista säännöksistä;

2) 22—24, 26 ja 28—33 §:ssä olevista sotilas-ilmailussa käytettävien ilma-alusten sekä niiden osien ja laitteiden teknisiä ominaisuuksia, tyyppihyväksyntää, lentokelpoisuuden valvontaa, lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota, lentokelpoisuustodistusta ja lentokelpoisuuden tarkastustodistusta, suunnittelua, valmistusta, huoltoa ja päästöjä sekä huoltohenkilöstön koulutusorganisaatiota koskevista säännöksistä;

3) 45, 46 ja 49 §:ssä olevista lento- ja huolto-toimintaan osallistuvan henkilöstön luvan myöntämisen edellytyksiä, lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä ja ulkomaista lupakirjaa koskevista säännöksistä;

4) 6 luvussa olevista lupakirjarekisteriä koskevista säännöksistä;

5) 59, 60, 62 ja 66 §:ssä olevista ohjaamomiehistön lupia, ilma-aluksen miehistöä, lennon valmistelua ja suorittamista sekä ilma-aluksessa mukana pidettäviä asiakirjoja koskevista säännöksistä;

6) 76—78 §:ssä olevista lentotyölupaa, lentokoulutuslupaa ja lentonäytöslupaa koskevista säännöksistä;

7) 81 §:ssä olevista lentopaikkojen ja rakennelmien käyttöä koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilaslentopaikkoja;

8) 114 §:ssä olevista lennonvarmistusta koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilasilmailun lentomenetelmiä lähi- ja lähestymisalueella tai 8 §:n mukaisesti ilmailulta rajoitetulla alueella tai vaara-alueella;

9) 13 luvussa olevista ilmailuonnettomuuksia, vaaratilanteita ja poikkeamia koskevista säännöksistä siltä osin kuin ne koskevat sotilasilmailun onnettomuuksia ja vaaratilanteita;

10) 15 luvussa olevista vakuutuksia koskevista säännöksistä;

11) 144—152 §:ssä olevista säännöksistä, jotka koskevat lupia ja hyväksyntöjä koskevia hallinnollisia seuraamuksia;

12) 154 ja 158 §:ssä olevista Ilmailuhallinnon tiedonsaanti- ja tarkastusoikeutta sekä ilma-aluksen käytön ympäristövaikutuksia koskevista säännöksistä.

Sotilasilmailuviranomainen voi tarvittaessa Ilmailuhallinnon kanssa neuvoteltuaan antaa sotilasilmailun turvallisuuden varmistamiseksi, maanpuolustuksen järjestämiseksi ja puolustusvoimille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi 1 momentissa tarkoitettua asetusta tarkentavia, puolustusvoimien omaa toimintaa ja kansainvälistä sotilasilmailua Suomessa koskevia määräyksiä sotilasilmailusta. Määräykset eivät saa vaarantaa siviili-ilmailun turvallisuutta. Sotilasilmailuviranomaisen määräykset voivat koskea:

1) sotilaslentämisen menetelmiä;

2) sotilaslentokoulutusta;

3) sotilasilma-alusten ja laitteiden lentokelpoisuutta ja huoltotoimintaa;

4) sotilasilma-alusten rekisteröintiä ja merkitsemistä;

5) henkilöstön kelpoisuuksia;

6) lupia ja hyväksyntöjä;

7) lennon suorittamista;

8) tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia;

9) valvontatietoja;

10) sotilasilma-alusten päästöjä;

11) sotilasilma-aluksen lähdön estämistä ja kulkuun puuttumista;

12) lentoturvallisuustutkintaa;

13) yksinomaan sotilasilmailua varten annettavaa lennonvarmistusta.

Alueellista valvontatehtävää suorittava tai muulta ilmailulta kielletyllä tai sotilasilmailua varten tilapäisesti erotetulla alueella tehtävää suorittava sotilasilma-alus voi poiketa lentosäännöistä, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Sotilasilmailuviranomaisen on sovitettava Ilmailuhallinnon kanssa poikkeavan menettelyn järjestelyn periaatteista.

Mitä tässä laissa säädetään Ilmailuhallinnosta, koskee sotilasilmailuviranomaista asioissa, jotka koskevat yksinomaan:

- 1) sotilasilma-aluksia;
- 2) sotilasilma-aluksilla tapahtuvaan lentotoimintaan ja sotilaallisessa tarkoituksessa harjoitettavaan laskuvarjotoimintaan osallistuvaa henkilöstöä;
- 3) sotilasilma-alusten ja sotilasilmailun huoltotoimintaan osallistuvaa henkilöstöä ja muuta henkilöstöä, joka toimii organisaatiossa, jolla on vaikutusta sotilasilmailun turvallisuuteen;
- 4) sotilaslentokoulutusta;
- 5) sotilaslentopaikkoja;
- 6) sotilasilmailun lennonvarmistuslaitteita;
- 7) sotilasilmailua palvelevia organisaatioita, joilla on vaikutusta sotilasilmailun turvallisuuteen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin sotilasilmailuviranomaisesta.

5 §

Valtion ilma-aluksia koskevat poikkeukset

Jollei lentoturvallisuuden kannalta ole estettä, valtioneuvoston asetuksella voidaan yleisesti järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtimiseksi säätää ilmailusta valtion ilma-aluksella viranomaiselle määrätyn tehtävän suorittamiseksi poikkeuksia 3 ja 5 luvun säännöksistä.

Alueellista valvontatehtävää suorittava tai muulta ilmailulta kielletyllä tai valtion ilmailua varten tilapäisesti erotetulla alueella tehtävää suorittava valtion ilma-alus voi poiketa lentosäännöistä, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Ilma-aluksen käyttäjän on sovittava Ilmailuhallinnon kanssa poikkeavan menettelyn järjestelyn periaatteista.

Valtion ilma-alus voidaan varustaa erikoislaittein, joiden hyväksynnästä, käytöstä ja valvonnasta vastaa ilma-alusta käyttävä viranomais. Ilmailuhallinto voi myöntää ilma-aluksen käyttötarkoituksen edellyttämiä erikoisvarusteita koskevia yksittäisiä vähäisiä ja teknisiä poikkeuksia tämän lain säännöksistä valtion ilma-alukselle.

6 §

Eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset

Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä eikä EASA-asetuksen säännöksistä muuta johdu, Ilmailuhallinto voi myöntää 2, 3 ja 5—9 luvun säännöksistä vähäisiä poikkeuksia:

- 1) ultrakevyelle lentokoneelle;
- 2) ilma-alukselle, jolla on selkeä historiallinen merkitys;
- 3) ilma-alukselle, joka on erityisesti suunniteltu tai muutettu tutkimus-, kokeilu- ja tieteellisiin tarkoituksiin;
- 4) harrasterakenteiselle ilma-alukselle;
- 5) alun perin sotilastarkoituksiin suunnitellulle ilma-alukselle.

Jäljempänä 2, 3, 5, 6 ja 9 luvussa olevia säännöksiä ei sovelleta seuraaviin ilma-aluksiin ja laitteisiin; jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Ilmailuhallinto voi myöntää niille vähäisiä poikkeuksia 7 ja 8 luvun säännöksistä:

- 1) painopistehajattu ultrakevyt lentokone;
- 2) liidin ja purjelentokone, jonka rakenteellinen massa yksipaikkaisena on enintään 80 kilogrammaa tai kaksipaikkaisena 100 kilogrammaa;
- 3) miehittämätön ilma-alus, jonka toimintamassa on alle 150 kilogrammaa;
- 4) muu ilma-alus, jonka kokonaismassa ilman ohjaajaa on enintään 70 kilogrammaa.

Kokeilu- tai tutkimustarkoituksiin käytettävä miehittämätön ilma-alus saa poiketa lentosäännöistä muulta ilmailulta kielletyllä tai tarkoitusta varten tilapäisesti erotetulla alueella, jos poikkeava menettely on suunniteltu ja toteutetaan siten, ettei lentoturvallisuutta vaaranneta. Ilma-aluksen käyttäjän on saatava poikkeavaan menettelyyn lupa Ilmailuhallinnolta.

Jos turvallisuus- tai ympäristövaikutukset sitä edellyttävät ja jos EASA-asetuksesta ei muuta johdu, Ilmailuhallinto voi antaa 2 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia ja laitteita sekä urheilulaskuvarjoa ja nousuvarjoa samoin kuin harraste- ja urheilulennokkia koskevia teknisiä, toiminnallisia sekä ohjaajalta edellytettävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää koskevia määräyksiä.

Tällaisia määräyksiä valmisteltaessa on kuultava alan valtakunnallisia harrastejärjestöjä.

7 §

Oikeus ilmailuun Suomen alueella

Suomen alueella ilmailuun käytettävällä ilma-aluksella on oltava Suomen tai muun Chicagon yleissopimukseen liittyneen valtion kansallisuus tai erityinen Ilmailuhallinnon antama lupa, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilma-alusta. Vieraan valtion sotilasilma-aluksen tai valtionilma-aluksen käytöstä Suomen alueella säädetään aluevalvontalaissa (755/2000).

Ilmailuhallinto voi myöntää 1 momentissa tarkoitetun luvan, jos kyseessä on:

- 1) ilma-aluksen tilapäinen liikenne valtiosta, joka ei ole liittynyt Chicagon yleissopimukseen;
- 2) siirto-, koe-, esittely-, näytös- tai kilpailulento rekisteröimättömällä ilma-aluksella;
- 3) rekisteröimättömän ja miehittämättömän vapaan ilmapallon yksi tai useampi lento;
- 4) muu näihin rinnastettava ilma-aluksen käyttö.

8 §

Ilmailulta rajoitetut alueet ja vaara-alueet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa ilmailua tai kieltää se:

- 1) maanpuolustuksen kannalta tärkeiden kohteiden ja ydinvoimaloiden läheisyydessä niiden suojaamiseksi;
- 2) valtakunnan raja-alueilla sijaitsevilla vyöhykkeillä (tunnistusvyöhykkeillä) valtakunnan rajojen suojaamiseksi ja rajavaltion edistämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää vaara-alueiksi alueita, joilla puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtäviin kuuluvan toiminnan vuoksi voi aiheutua vaaraa ilmailulle. Ilmailuhallinto antaa tarkemmat määräykset vaara-alueista, kuten alueitten rajoista sivu-

ja korkeussuunnassa. Ilmailuhallinto voi myös antaa teknisiä ja toiminnallisia määräyksiä lentämisestä vaara-alueella ja tunnistusvyöhykkeellä.

Lentäminen 2 momentissa tarkoitettulla vaara-alueella on kiellettyä, kun sotilas- tai rajavartiolaitosviranomainen on aktivoinut alueen ja palveluntarjoaja on ilmoittanut siitä asianmukaisesti ilmailun viestijärjestelmän välityksellä. Aktivointi on purettava heti, kun ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on päättynyt. Kun ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on keskeytynyt, lennonjohto voi selvittää valvotussa ilmatilassa johdetun lennon aktiiviseksi ilmoitetun vaara-alueen läpi.

Ilmailuhallinto voi lentoturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi välttämättömästä syystä kuten sotaharjoituksen, 6 §:n 3 momentissa tai 160 §:ssä tarkoitetun toiminnan aiheuttaessa vaaraa ilmaliikenteelle tai merkittävän valtiollisen tai yleisötapahtuman turvaamiseksi rajoittaa tai kieltää ilmailun tietyllä alueella enintään kahden viikon ajaksi. Oikeudesta puuttua ilma-aluksen kulkuun välitöntä puuttumista edellyttävissä tapauksissa säädetään 166 §:ssä.

2 luku

Ilma-aluksen rekisteröinti, kansallisuus ja merkitseminen

9 §

Ilma-alusrekisteri ja sen käyttötarkoitus

Ilmailuhallinto pitää ilma-aluksista ilma-alusrekisteriä lentoturvallisuuden valvomiseksi, ilma-alusten yksilöimiseksi, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ja ilma-aluskiinnitystehtävien hoitamiseksi. Ilma-alusrekisteriä voidaan pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

Ilma-alusrekisterissä olevien tietojen käsitteelyyn ovat oikeutettuja Ilmailuhallinnon palveluksessa olevat siltä osin kuin se on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

10 §

Ilma-aluksen kansallisuus

Ilma-aluksella on sen valtion kansallisuus, jossa se on rekisteröity.

Suomen kansallisuuden saamiseksi ilma-alus on merkittävä Suomen ilma-alusrekisteriin tai sotilasilma-alusrekisteriin.

11 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ilma-alusrekisteriin merkittyjen tietojen salassapitoon ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja muuhun henkilötietojen käsitteeseen henkilötietolakia (523/1999).

12 §

Ilma-alusrekisteriin talletettavat tiedot

Ilma-alusrekisteriin talletetaan:

- 1) tarpeelliset yksilöintiä koskevat tiedot ilma-aluksesta;
- 2) tieto ilma-aluksen omistajasta;
- 3) tieto ilma-aluksen haltijasta, jos ilma-aluksella on sellainen;
- 4) tieto ilma-aluksen käyttäjästä, jos ilma-aluksen käyttöoikeus on myönnetty käyttäjälle vähintään 30 päivän ajaksi;
- 5) tieto ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän edustajasta;
- 6) tarpeelliset tekniset tiedot ilma-aluksesta;
- 7) tiedot ilma-aluksen vakuuttamisesta;
- 8) ilma-alusrekisteriin merkitsemispäivä;
- 9) ilma-alukseen vahvistetut kiinnitykset ja niiden uudistamiset, kuolettamiset ja etuoikeusjärjestyksen muutokset.

Ilma-aluksen omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja edustajasta ilma-alusrekisteriin talletetaan soveltuvin osin seuraavat tiedot:

- 1) nimi, osoite ja muut yhteystiedot;
- 2) henkilötunnus;
- 3) yritys- ja yhteisötunnus;
- 4) kotikunta;

5) haltijan ja käyttäjän hallinta- tai käyttöoikeuden laatu.

Ilmailuhallinto julkaisee otteita ilma-alusrekisteriin merkityistä ajantasaisista tiedoista ja voi pitää rekisterin sähköisesti jokaisen saatavilla. Omistajasta, haltijasta, käyttäjästä ja edustajasta voidaan julkaista nimi, osoite ja yhteystiedot. Ilmailuhallinto antaa tarkempia määräyksiä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista teknisistä tiedoista.

13 §

Rekisteröintioikeus

Ilma-alus saadaan merkitä ilma-alusrekisteriin Suomessa, jos ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuinpaikka tai, jos tämä on oikeushenkilö, kotipaikka on jäsenvaltiossa, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

Jos ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuinpaikka tai, jos tämä on oikeushenkilö, kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa, rekisteröinnin edellytyksenä on lisäksi, että ilma-aluksen pääasiallinen lähtöpaikka on Suomessa. Tässä tarkoitetun ilma-aluksen omistajalla, haltijalla tai käyttäjällä on oltava toimivaltainen edustaja Suomessa.

Ilmailuhallinto voi kuitenkin erityisestä syystä rekisteröidä ilma-aluksen Suomessa sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän asuin- tai kotipaikasta.

Ilma-alusta, joka on vieraassa valtiossa rekisteröity, ei saa rekisteröidä Suomessa.

14 §

Rekisteröinnin hakeminen

Ilma-aluksen omistajan tulee hakea rekisteröintiä Ilmailuhallinnolta. Hakemuksessa on ilmoitettava soveltuvin osin 12 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot ja siihen on liitettävä selvitys saannosta tai ilma-aluksen hallinnan tai käyttöoikeuden perusteesta ja siitä, että 13 §:ssä

säädetty oikeus merkitä ilma-alus rekisteriin Suomessa on olemassa.

15 §

Väliaikainen rekisteröinti

Ilmailuhallinto voi hakemuksesta erityisestä syystä rekisteröidä ilma-aluksen väliaikaisesti siirto- ja koelentoja sekä miehistön koulutusta varten.

Ilma-alusrekisteriin voidaan merkitä väliaikaisesti myös rakenteilla oleva ilma-alus, jonka rakennustyö on edistynyt niin pitkälle, että ilma-alus on tunnistettavissa.

16 §

Rekisteritiedoissa tapahtuneet muutokset

Omistajan on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle muutoksesta ja liitettävä ilmoitukseen muuttuneiden tietojen yksilöimiseksi ja todentamiseksi riittävä selvitys, jos:

1) 12 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetut ilma-alusrekisteriin talletettavat tiedot muuttuvat;

2) 13 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa asuin- tai kotipaikkaa tai 2 momentissa tarkoitettua lähtöpaikkaa koskevissa rekisteröinnin edellytyksissä tapahtuu muutos.

Jos ilma-alus on luovutettu 30 päivää pitemmäksi ajaksi toiselle tämän omaan lukuun käytettäväksi, luovuttajan on ilmoitettava siitä Ilmailuhallinnolle. Tässä momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen on liitettävä sopijapuolten allekirjoittama sopimus tai ilmoitus tai jäljennös sellaisesta.

Ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä voi omistus-, hallinta- tai käyttöoikeutensa päätyttyä ilmoittaa tätä koskevan tiedon tallettavaksi rekisteriin. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys oikeuden päättymisestä sekä tieto uudesta omistajasta, haltijasta tai käyttäjästä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle 14 päivän kuluessa. Jollei ilmoitusta ole tehty, Ilmailuhallinto voi kieltää ilma-aluksen käyttämisen.

17 §

Ilma-aluksen poistaminen ilma-alusrekisteristä

Ilmailuhallinnon on poistettava ilma-alus ilma-alusrekisteristä:

1) omistajan hakemuksesta;

2) jos Ilmailuhallinto, varattuaan omistajalle tilaisuuden tulla kuulluksi, toteaa, että 13 §:n 1 momentissa oleva asuin- tai kotipaikkaa taikka saman pykälän 2 momentissa oleva lähtöpaikkaa koskeva ehto ei enää täyty tai jos saman pykälän 3 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä ilma-aluksen rekisterissä pitämiseen ei enää ole.

Ilmailuhallinto voi poistaa ilma-aluksen ilma-alusrekisteristä, jos ilma-alus on tuhoutunut, romutettu tai kadonnut, jos omistaja ei ole Ilmailuhallinnon asettamassa, vähintään kuuden kuukauden määräajassa esittänyt luotettavaa selvitystä ilma-aluksen korjaamisesta.

Jos ilma-alus on kiinnitetty taikka merkitty ulosmitatuksi tai turvaamistoimenpiteen alaiseksi, vaaditaan rekisteristä poistamiseen lisäksi kiinnityksen haltijan taikka ulosmittauksen tai turvaamistoimenpiteen hakijan kirjallinen suostumus.

18 §

Tietojen säilyttäminen

Rekisteriin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi. Rekisteristä poistetut tiedot säilytetään pysyvästi rekisterin yhteydessä pidettävässä arkistossa.

19 §

Ilma-aluksen merkitseminen

Ilmailuhallinto antaa ilma-alukselle rekisteritunnuksen. Ilma-alus on merkittävä kansallisuus- ja rekisteritunnuksin.

Ilmailuhallinto antaa tekniset määräykset kansallisuus- ja rekisteröintitunnuksesta ja niiden merkitsemisestä.

20 §

Rekisteröimistodistus

Ilmailuhallinto antaa ilma-aluksen rekisteröinnistä rekisteröimistodistuksen ja ilma-aluksen väliaikaisesta rekisteröinnistä väliaikaisen rekisteröimistodistuksen.

3 luku

Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajotukset

21 §

Soveltamisala

Jollei EASA-asetuksesta tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu, ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristöhyväksynnästä, suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksynnästä, lentokelpoisuuden ylläpidosta ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksynnästä sekä toimivaltaisen viranomaisen menettelyistä on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään.

22 §

Lentokelpoisuus

Ilma-aluksen on ilmailuun käytettäessä oltava lentokelpoinen. Ilma-alusta pidetään lentokelpoisena, jos se on niin suunniteltu, valmistettu, varustettu ja huollettu sekä jos ilma-alus on ominaisuuksiltaan muutoinkin sellainen, että sitä voidaan turvallisesti käyttää ilmailuun.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden kanalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten periaatteet huomioon ottavia tarkempia määräyksiä ilma-alusten ja niiden laitteiden ja osien suunnittelusta, valmistuksesta, varustuksesta,

ominaisuuksista sekä huollosta samoin kuin hyväksyntää varten vaadittavien tarkastusten ja koekäytön sisällöstä ja muusta järjestelystä.

Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa lisäksi lentoturvallisuuden edellyttämiä teknisiä lentokelpoisuusmääräyksiä ja lentotoiminnallisia määräyksiä ilma-alusten tai niiden laitteiden ja osien käytössä ilmenneiden turvallisuusongelmien korjaamiseksi.

23 §

Lentokelpoisuuden ylläpitäminen

Ilmailuun käytettävän ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän on pidettävä huolta ilma-aluksen lentokelpoisuudesta. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi omistajan, haltijan tai käyttäjän on huolehdittava siitä, että:

1) kaikki turvalliseen käyttöön vaikuttavat viat ja vauriot korjataan;

2) ilma-alus huolletaan sille kuuluvan huolto-ohjelman mukaisesti;

3) noudatetaan lentokelpoisuusmääräyksiä ja muita määräyksiä, jotka vaikuttavat jatkuvaan lentokelpoisuuteen;

4) turvallisuusongelman johdosta annettuja Ilmailuhallinnon määräyksiä noudatetaan;

5) ilma-alukseen ja sen laitteisiin ja osiin tehtävät korjaukset ja muutokset toteutetaan siten, että ilma-alus sekä sen laitteet ja osat täyttävät 22 §:ssä olevat tai sen nojalla asetetut vaatimukset;

6) ilma-aluksella lennetään huollon jälkeen koelento, jollei ilma-aluksen lentokelpoisuudesta voida muutoin varmistua.

Ilma-aluksella ei saa lentää, jos:

1) se ei ole lentokelpoinen;

2) sen käyttöön tarvittava hätä- tai muu varustus ei ole oikein asennettu ja käyttökunnossa; tai

3) sen 26 tai 27 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuuden tarkastustodistus ei ole voimassa.

Ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä voi sopimuksella antaa 1 momentissa tarkoitettut tehtävät tai osan niistä 24 §:ssä tarkoitettulle lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiolle.

24 §

Lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio

Ilmailuhallinnon on hakemuksesta hyväksyttävä *lentokelpoisuuden hallintaorganisaatioksi* luonnollinen tai oikeushenkilö, jolla on ilma-aluksen lentokelpoisuuden ylläpitämiseksi ja valvomiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät, laatujärjestelmä ja ohjeet. Hyväksyntä annetaan määräajaksi tai toistaiseksi ottaen huomioon vastaavanlaisia hyväksyntöjä koskeva käytäntö jäsenvaltioissa. Ilmailuhallinto valvoo lentokelpoisuuden hallintaorganisaatioiden toimintaa.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin pohjautuvia tarkempia määräyksiä lentokelpoisuuden hallintaorganisaation henkilöstön ammattitaidosta sekä tarpeellisista työvälineistä, työtiloista, työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Lentokelpoisuuden hallintaorganisaation valvonnessa käytettävistä hallinnollisista seuraluokista säädetään 16 luvussa.

25 §

Lentokelpoisuutta koskevat tiedot

Omistajan, haltijan tai käyttäjän on pidettävä huolta siitä, että ilma-aluksen ja sen laitteiden ja osien huoltoa koskevia tietoja pidetään ja säilytetään ilma-aluksen teknisessä kirjanpidossa niin, että milloin tahansa on mahdollista varmistaa ilma-aluksen lentokelpoisuudesta. Ilmailuhallinto antaa tarkemmat määräykset ilma-aluksen teknisestä kirjanpidosta.

Omistajan, haltijan, käyttäjän tai sen, jolle ilma-aluksen huolto tai lentokelpoisuuden hallinta on annettu tehtäväksi, on viivytyksettä ilmoitettava Ilmailuhallinnolle seikoista, joilla saattaa olla olennaista merkitystä ilma-aluksen lentokelpoisuudelle.

Ilmailuhallinnolla on oikeus saada ilma-aluksen omistajalta, haltijalta, käyttäjältä ja siltä, jolle ilma-aluksen huolto tai lentokelpoisuuden hallinta on annettu tehtäväksi, kaikki lentokelpoisuuden valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

26 §

Lentokelpoisuustodistus ja lentokelpoisuuden tarkastustodistus

Ilmailuhallinto myöntää lentokelpoisuustodistuksen ilma-alukselle, jonka on todettu täyttävän 22 §:n mukaiset lentokelpoisuuden vaatimukset.

Lentokelpoisuustodistukseen liitetään lentokelpoisuuden tarkastustodistus. Lentokelpoisuuden tarkastustodistus myönnetään määräajaksi.

Lentokelpoisuustodistukseen ja lentokelpoisuuden tarkastustodistukseen voidaan liittää ilma-aluksen turvallisen käyttämisen kannalta tarpeellisia erityisiin käyttöolosuhteisiin liittyviä rajoituksia tai vaatimuksia kuten:

- 1) ilma-aluksen luokka;
- 2) lentokäsikirjan yksilöinti;
- 3) erityisehdot;
- 4) suurimman henkilö- tai matkustajamäärän rajoittaminen;
- 5) suurimpien sallittujen massojen rajoittaminen;
- 6) lentotoimintamuodot.

Ilmailuhallinto voi hyväksyä ulkomaisen lentokelpoisuustodistuksen tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen, jos ilma-alus täyttää suomalaisen todistuksen antamiselle asetetut vaatimukset.

27 §

Lupa ilmailuun

Ilmailuhallinto voi 22 ja 23 §:n säännösten esittämättä myöntää määräajaksi luvan siihen, että ilma-alusta saadaan käyttää ilmailuun ilma-aluksen ominaisuuksien tutkimista varten, vaikkei ilma-aluksen lentokelpoisuudesta ole täyttä selvyyttä. Ilmailuhallinto voi myöntää vastaavan luvan siirtolentoa varten tai muusta vasta-

vasta erityisestä syystä muutoinkin, vaikei ilma-alus täysin täytää lentokelpoisuuden vaatimuksia.

Lentokelpoisuustodistuksen sijaan Ilmailuhallinto voi myöntää luvan ilmailuun ilma-alukselle, jonka ei ole osoitettu täyttävän 22 §:ssä olevia vaatimuksia, mutta ilma-aluksen katsotaan täyttävän lentoturvallisuuden vaatimukset suunniteltu käyttötarkoitus huomioon ottaen. Lupa liitetään määräajaksi annettu lentokelpoisuuden tarkastustodistus.

Ilmailuun annettuun lupaan ja lentokelpoisuuden tarkastustodistukseen voidaan liittää ilma-aluksen turvallisen käyttämisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

28 §

Lentokelpoisuuden valvonta

Ilmailuhallinto valvoo, että ilma-alukset sekä niiden laitteet ja osat täyttävät lentokelpoisuuden vaatimukset. Ilmailuhallinnolla on oikeus tarkastaa ja katsastaa ilma-alus ja määrätä sillä lennettäväksi koelentoja. Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat koelentojen järjestämisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Ilmailuhallinto voi käyttää lentokelpoisuuden valvonnassa apunaan 24 §:ssä tarkoitettua lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota tai muuta koti- tai ulkomaista asiantuntijaa.

Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa lentokelpoisuuden toteamiseksi ja valvomiseksi tarkemmat tekniset ja menettelyä koskevat määräykset:

- 1) Ilmailuhallinnon tekemistä katsastuksista;
- 2) lentokelpoisuuden hallintaorganisaation Ilmailuhallinnon apuna tekemien lentokelpoisuuden tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä;
- 3) erityisistä tarkastuksista, kuten ilma-aluksen käyttöä jatkamiseksi tarvittavien tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä sekä tarkastusten tekijästä.

29 §

Lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen

Ilmailuhallinto myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen lentokelpoisuuden hallintaorganisaation tekemän lentokelpoisuustarkastuksen ja suosituksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistuksen tai ilmailuun annetun luvan myöntämisen vaatimukset. Ilmailuhallinto voi myös päättää, että sellainen lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio, jota Ilmailuhallinto käyttää 28 §:n 2 momentin mukaisesti apunaan, myöntää tai uudistaa Ilmailuhallinnon erikseen määräämin ehdoin lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen.

Jollei lentokelpoisuuden hallintaorganisaation antamaa suositusta tai lentokelpoisuuden tarkastustodistusta ole kohtuudella saatavissa, Ilmailuhallinto voi myöntää lentokelpoisuustodistuksen tai 27 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan ilmailuun tekemänsä katsastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää katsastushetkellä lentokelpoisuustodistuksen tai luvan ilmailuun myöntämisen vaatimukset.

Menettelystä lentokelpoisuuden hallintaorganisaation hoitaessa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), kielilaissa (423/2003), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja arkistolaissa (831/1994). Lentokelpoisuuden hallintaorganisaation antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Ilmailuhallinnolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ilmailuhallinnon oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Aiemmin myönnetty lentokelpoisuuden tarkastustodistus, lentokelpoisuustodistus tai ilmailuun annettu lupa raukeaa, jos uusi todistus tai lupa myönnetään. Rauennut todistus tai lupa on pyynnöstä palautettava Ilmailuhallinnolle.

30 §

Lentokelpoisuustodistuksen, lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen ja ilmailuun annetun luvan peruuttaminen

Ilmailuhallinto voi peruuttaa lentokelpoisuustodistuksen, lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tai luvan ilmailuun taikka kieltää ilma-aluksen käytön ilmailuun, jos todetaan tai on perusteltua syytä epäillä, ettei ilma-alus ole lentokelpoinen tai enää täytä lentoturvallisuuden vaatimuksia eikä ilma-alusta Ilmailuhallinnon asettamassa kohtuullisessa ajassa saateta tai osoiteta lentokelpoiseksi tai lentoturvallisuuden vaatimusten mukaiseksi.

Jos ilmailuun annetun luvan tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntämiseen, uudistamiseen tai hyväksymiseen on liitetty lentoturvallisuuden kannalta tarpeellisia ehtoja eikä näitä ehtoja ole noudatettu, Ilmailuhallinto voi kieltää ilma-aluksen käyttämisen ilmailuun, kunnes mainitut ehdot on täytetty.

Edellä 26 §:n 4 momentissa tarkoitetun ulkomaisen lentokelpoisuustodistuksen tai lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen peruuttamiseen sovelletaan 1 ja 2 momentin säännöksiä.

31 §

Suunnittelu, valmistus ja huolto

Ilma-aluksen suunnitteluun, valmistukseen ja huoltoon on saatava Ilmailuhallinnon hyväksyntä. Sama koskee ilma-aluksen laitteita ja osia. Hyväksyntä on myönnettävä, jos ilma-aluksen suunnittelijalla, valmistajalla tai huoltajalla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät, laatujärjestelmä ja ohjeet. Ilmailuhallinnon hyväksyntä voi olla työn laajuuden tai vaativuuden mukaan:

- 1) suunnittelu-, valmistus- tai huolto-organisaation hyväksyntä;
- 2) huoltomekaanikon lupakirja; tai

3) henkilölle annettava hyväksyntä tiettyyn erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään.

Suunnittelijalta ei vaadita hyväksyntää, jos kyseessä on:

- 1) pienen muutoksen tai korjauksen suunnittelu;
- 2) sellaisen ilma-aluksen suunnittelu, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta, tai laitteiden tai osien suunnittelu tällaiseen ilma-alukseen; tai
- 3) muutoksen ja korjauksen suunnittelu ilma-alukseen, jolle ei haeta lentokelpoisuustodistusta tai jolle on annettu lentokelpoisuustodistuksen sijaan lupa ilmailuun.

Ilmailuhallinto voi määrätä, ettei huoltajalta vaadita hyväksyntää, jos kyseessä on:

- 1) yksityisen ilma-aluksen, jonka suunnittelu on yksinkertainen ja jonka suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 2 730 kilogrammaa, rajoitettu huolto;
- 2) purjelentokoneen tai kuumailmapallon rajoitettu huolto;
- 3) sellaisen ilma-aluksen huolto, jolle on annettu lentokelpoisuustodistuksen sijaan lupa ilmailuun; tai
- 4) hyväksytyn huoltajan valvonnassa tehtävä työ.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten periaatteet huomioon ottavia tarkempia määräyksiä suunnittelijan, valmistajan ja huoltajan:

- 1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;
- 2) ammattitaidon toteamiseksi vaadittavista kokeista ja todistuksista;
- 3) työvälineistä ja työtiloista;
- 4) työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Suunnitteluun, valmistukseen ja huoltoon myönnetyn hyväksynnän valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

32 §

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio voi hakea Ilmailuhallinnon hyväksyntää. Hyväksyntä on myönnettävä, jos huoltohenkilöstön koulutusorganisaatiolla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset koulutustilat ja -välineet, koulutusohjelma ja laatujärjestelmä. Ilmailuhallinto valvoo huoltohenkilöstön koulutusorganisaatioiden toimintaa.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin pohjautuvia tarkempia määräyksiä huoltohenkilöstön koulutusorganisaation:

- 1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;
- 2) työmenetelmistä, laatujärjestelmästä ja ohjeista.

Huoltohenkilöstön koulutusorganisaation valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

33 §

Päästöt

Moottorikäyttöisen ilma-aluksen on oltava niin suunniteltu, valmistettu, varustettu ja huollettu, ettei sen melusta ja muista päästöistä aiheudu ympäristölle vahinkoa tai merkittävää haittaa.

Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa tarkemmat melua ja muita päästöjä koskevat tekniset määräykset, jotka perustuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin.

Meluun liittyvistä toimintarajoituksista lentoasemilla säädetään 14 luvussa.

4 luku

Ilma-alusten asematasotarkastukset

34 §

Luvun soveltamisala

Sen lisäksi, mitä 3 luvussa ja 154 §:ssä säädetään tarkastuksista ja valvonnasta, tämän luvun säännöksiä sovelletaan sekä jäsenvaltion ilma-alusrekisteriin merkityn että kolmannen maan ilma-aluksen asematasotarkastukseen.

Tämän lain 37 §:n 2 momentin, 38 §:n 2 momentin ja 42 §:n 2 momentin säännöksiä ei sovelleta sotilasilma-aluksiin, valtion ilma-aluksiin eikä ilma-aluksiin, joiden suurin sallittu lentoonlähtömassa on alle 5 700 kilogrammaa ja joita ei käytetä kaupalliseen lentoliikenteeseen.

35 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *asematasotarkastusdirektiivillä* yhteisön lentoasemia käyttävien kolmansien maiden ilma-alusten turvallisuudesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2004/36/EY;

2) *asematasotarkastuksella* jäsenvaltion ilma-alusrekisteriin merkityn ilma-aluksen tarkastusta ja asematasotarkastusdirektiivin II liitteen mukaista kolmannen maan ilma-aluksen tarkastusta;

3) *kolmannen maan ilma-aluksella* ilma-alusta, jota ei käytetä tai liikennöidä jäsenvaltion viranomaisen valvonnassa.

36 §

Tietojen keruu

Ilmailuhallinto kerää ilma-alusten turvallisuuden valvomiseksi seuraavia tietoja:

1) tärkeät turvallisuuteen liittyvät tiedot, jotka perustuvat erityisesti:

- a) lentäjien ilmoituksiin;
- b) huolto-organisaatioiden ilmoituksiin;

- c) vaaratilanneilmoituksiin;
 - d) jäsenvaltioiden toimivaltaisista viranomaisista riippumattomien muiden organisaatioiden tietoihin;
 - e) valituksiin;
 - 2) tiedot asematasotarkastuksen jälkeen toteutetuista toimista, kuten:
 - a) lentokiellosta;
 - b) ilma-alukselle tai lentoliikenteen harjoittajalle annetusta tulokiellosta asianomaiseen jäsenvaltioon;
 - c) vaadituista korjaavista toimenpiteistä;
 - d) yhteyksistä lentoliikenteen harjoittajan toimivaltaiseen viranomaiseen;
 - 3) lentoliikenteen harjoittajaa koskevat seurantatiedot, kuten:
 - a) toteutetut korjaavat toimenpiteet;
 - b) puutteiden toistuminen.
- Nämä tiedot talletetaan käyttäen asematasotarkastusdirektiivin I liitteen mukaista lomaketta.

37 §

Asematasotarkastus

Ilmailuhallinto voi tehdä asematasotarkastuksia kaikille ilma-aluksille.

Asematasotarkastus on tehtävä kolmannen maan ilma-alukselle, joka on laskeutunut kansainväliseen lentoliikenteeseen tavallisesti avoimelle lentokentälle, jos ilma-aluksen epäillään jättäneen noudattamatta kansainvälisiä turvallisuusnormeja. Ilmailuhallinnon on tässä kiinnitettävä erityistä huomiota ilma-alukseen:

- 1) jonka huonokuntoisuudesta tai ilmeisistä vioista tai puutteista on ilmoitettu;
- 2) jonka on havaittu liikkuneen poikkeavasti siten, että tämä aiheuttaa vakavaa huolta turvallisuudesta;
- 3) jossa on aiemmassa asematasotarkastuksessa paljastunut puutteita, jotka antavat vakavan syyn epäillä, ettei ilma-alus noudata kansainvälisiä turvallisuusnormeja, ja Ilmailuhallinnolla on syytä epäillä, ettei vikoja ole korjattu;
- 4) kun on todisteita siitä, etteivät ilma-aluksen rekisteröintivaltion toimivaltaiset viran-

omaiset mahdollisesti harjoita asianmukaista turvallisuusvalvontaa;

5) kun 36 §:n mukaisesti kerätyt tiedot aiheuttavat huolta lentoliikenteen harjoittajan suhteen tai kun saman lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen aiempi asematasotarkastus on paljastanut puutteita.

Ilmailuhallinnon on tehtävä asematasotarkastusdirektiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaiset komission päättämät asematasotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet.

38 §

Asematasotarkastuksen suorittaminen

Asematasotarkastus on tehtävä asematasotarkastusdirektiivin II liitteessä esitetyn menettelyn mukaisesti. Asematasotarkastuksen päätyttyä ilma-aluksen päällikölle tai lentoliikenteen harjoittajan edustajalle on kerrottava asematasotarkastuksen tuloksista ja, jos merkittäviä vikoja on havaittu, ilmoitus on lähetettävä lentoliikenteen harjoittajalle ja asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille.

Ilmailuhallinnon on ilmoitettava komissiolle tässä pykälässä olevien vaatimusten täytäntöön panemiseksi toteutetuista toimenpiteistä, jos asematasotarkastus on koskenut kolmannen maan ilma-alusta.

39 §

Tietojen vaihto

Ilmailuhallinnon on osallistuttava jäsenvaltioiden ja komission keskinäiseen tietojen vaihtoon asematasotarkastusdirektiivissä säädetyllä tavalla.

40 §

Tietosuoja ja tietojen luovuttaminen

Ilmailuhallinnon 36 §:n mukaisesti keräämien tietojen, 37 §:n mukaisessa tarkoituksessa saamien tietojen ja 39 §:n mukaisesti toisesta jäsenvaltiosta tai komissiolta vastaanottamien tietojen salassapidosta säädetään viranomaisten

toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentissa.

Jos ilma-alusten vioista annetaan Ilmailuhallinnolle tietoja vapaaehtoisesti, tietojen lähettä ei saa mainita 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuisa asematasotarkastusraporteissa.

41 §

Ilma-aluksen lentokielto

Jos Ilmailuhallinto ei ole vakuuttunut siitä, että lentoturvallisuuden edellyttämät korjaavat toimenpiteet toteutetaan ennen lennon lähtöä, Ilmailuhallinnon on määrättävä ilma-alus lentokieltoon, kunnes vaara on poistettu. Ilmailuhallinnon on ilmoitettava asiasta välittömästi kyseisen lentoliikenteen harjoittajan toimivaltaisille viranomaisille ja ilma-aluksen rekisteröintivaltiolle.

Ilmailuhallinto voi kuitenkin yhteistyössä ilma-aluksen liikennöinnistä vastaavan valtion tai ilma-aluksen rekisteröintivaltion kanssa määrätä tarvittavat ehdot, joiden mukaisesti ilma-aluksen voidaan sallia lentää sellaiselle lentoterminalille, jolla puutteet voidaan korjata. Jos vika vaikuttaa ilma-aluksen lentokelpoisuustodistuksen voimassaoloon, 1 momentissa tarkoitettu lentokielto voidaan mainittua siirtolentoa varten peruuttaa ainoastaan, jos lentoliikenteen harjoittaja saa luvan valtiolta tai valtioilta, jonka tai joiden yli kyseinen lento kulkee.

42 §

Toiminnan kieltäminen ja rajoittaminen

Jos kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajan menettely Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa vaarantaa vakavasti lentoturvallisuuden tai menettelyn perusteella on syytä epäillä kyseisen lentoliikenteen harjoittajan edellytyksiä lentoliikenteen turvalliseen hoitamiseen taikka jos lentoliikenteen harjoittajaan kohdistuvaa lentoturvallisuusvalvontaa ei ole järjestetty Chicagon yleissopimuksessa edellytetyllä tavalla, Ilmailuhallinto voi kieltää kyseisen lentoliikenteen harjoittajan lentotoiminnan Suomessa tai

asettaa sille rajoituksia tai ehtoja. Kiellot, rajoitukset ja ehdot ovat voimassa enintään siihen saakka, kunnes puutteet on korjattu.

Ilmailuhallinnon on ilmoitettava toteutetuista toimenpiteistä komissiolle.

5 luku

Lupakirjat ja kelpoisuusvaatimukset

43 §

Luvan soveltamisala

Jollei EASA-asetuksesta tai sen nojalla annettusta komission asetuksesta muuta johdu, lento- ja huoltotoimintaan osallistuvan henkilöstön lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista ja hyväksynnöistä (*lupa*) on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään.

Lupien valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

44 §

Luvan myöntäjä

Ilmailuhallinto myöntää 43 §:ssä tarkoitettun luvan, jollei 163 §:stä muuta johdu. Lupa on myönnettävä, jos hakija täyttää luvan saamisen edellytykset. Lupa myönnetään olemaan voimassa määräajan, jollei jäljempänä toisin säädetä.

45 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää luvan lajiin perustuvat kelpoisuusvaatimukset. Luvan lajeja ovat:

- 1) lentäjän lupakirja siihen liittyvine kelpuutuksineen;
- 2) huoltohenkilöstön lupakirja;
- 3) lennonvarmistushenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen ja lennontiedottajan kelpoisuustodistus;

4) lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvia tarkempia määräyksiä kelpoisuusvaatimuksista ja lupien voimassaoloajoista. Määräysten on vastattava JAA:n ja Eurocontrolin normeja siltä osin kuin sellaiset ovat käytettävissä.

Lupaa ei kuitenkaan myönnetä, jos hakija on soveltumaton sen haltijaksi. Hakijan on katsottava olevan soveltumaton luvan haltijaksi, jos hakija:

1) huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta jatkaa ilmailua koskevien säännösten tai määräysten rikkomista;

2) rikkomalla olennaisella tavalla tai toistuvasti ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyksiä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen;

3) on aiemmalla toiminnallaan osoittanut selkeää yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että on syytä epäillä hakijan kykyä tai halua noudattaa ilmailun turvallisuuden kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Luvassa määrätään, mitä tehtäviä sen haltijalla on oikeus suorittaa. Lupaan voidaan liittää lentoturvallisuuden ylläpitämisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

46 §

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytykset

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija täyttää Ilmailuhallinnon antamat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuja standardeja ja suosituksia tai JAA:n tai Eurocontrolin normeja ja suosituksia vastaavat lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset.

Lääketieteellinen kelpoisuustodistus myönnetään 1 momentissa tarkoitettujen standardien, normien tai suositusten mukaiseksi määräajaksi, jollei ole erityistä syytä poiketa tästä. Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen edellyttää hyväksyntää valtuute-

tun ilmailulääkärin suorittamassa tarkastuksessa.

Valtuutetun ilmailulääkärin on toimitettava tarkastuksen perusteella laaditut lausunnot Ilmailuhallinnolle.

47 §

Velvollisuus ilmoittaa kelpoisuuteen vaikuttavista seikoista ja kelpoisuuden toteaminen

Luvan hakija ja haltija on velvollinen ilmoittamaan Ilmailuhallinnolle sellaisista tietoonsa tulleista seikoista, jotka vaikuttavat hänen kelpoisuuteensa.

Jos on syytä epäillä, ettei asianomainen täytä lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen edellytyksiä, Ilmailuhallinto voi määrätä luvan hakijan ja haltijan lääkärintarkastukseen ja muuhun terveydentilan selvittämistä koskevaan tutkimukseen.

Jos on syytä epäillä, ettei asianomainen täytä luvan myöntämisen tiedollisia ja taidollisia vaatimuksia, Ilmailuhallinto voi määrätä luvan hakijan ja haltijan teoriakokeisiin, tarkastuslentoihin ja muihin tarkastuksiin.

Luvan hakija tai haltija vastaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista, tutkimuksista ja kokeista aiheutuvista maksuista ja muista kustannuksista.

48 §

Ilmailuhallinnon oikeus tietojen saantiin

Ilmailuhallinnolla on luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, oikeushallinnon tietojärjestelmistä syyteharkinnassa olevista rikosasioista sekä esitutkintaviranomaisilta luvan hakijasta tai haltijasta tieto lentoturvallisuuden vaarantamisesta, huumausaineen käyttämisestä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa todetusta törkeästä liikenteen vaarantamisesta ja rattijuopumuksesta sekä niitä koske-

vasta käynnissä olevasta esitutkinnasta, syyteharkinnasta tai oikeudenkäynnistä samoin kuin mainituista teoista tuomituista rangaistuksista ja muista seuraamuksista.

Luvan hakijalle tai haltijalle lääkärintarkastuksen tehneen lääkärin sekä luvan hakijaa tai haltijaa hoitaneen tai hoitavan lääkärin taikka sairaanhoito- tai terveydenhuoltotoimintaa harjoittavan yhteisön tai laitoksen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Ilmailuhallinnolle tietoja luvan saamiseen tai voimassaoloon mahdollisesti vaikuttavista seikoista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lääkäri, yhteisö tai laitos voi salassapitosäännösten estämättä ilman pyyntöäkin ilmoittaa Ilmailuhallinnolle epäilevänsä, ettei luvan hakija tai haltija täytä luvan saamisen terveydellisiä edellytyksiä. Ennen ilmoituksen tekemistä potilaalle on kerrottava oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta ilmailutoimintaan osallistuvan toimintakykyyn.

Edellä 3 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa voidaan antaa tieto ainoastaan siitä:

1) että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei mahdollisesti täytä luvalla asetettuja terveysvaatimuksia; ja

2) mitä lisätoimenpiteitä lääkäri ehdottaa terveydentilan tai siitä toimintakykyyn aiheutuvien vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.

Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

49 §

Ulkomainen lupakirja

Ulkomaisen luvan hyväksymiseen noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun säännöksiä.

Ilmailuhallinto voi 146 tai 147 §:ssä säädetystä syystä määrätä, ettei Suomessa tunnustettu ulkomainen lupa oikeuta sen tarkoittamaan toimintaan Suomen alueella, suomalaisessa ilmailuksessa tai harjoitettaessa ilmailua Suomessa myönnetyn lentotoimintaluvan nojalla.

6 luku

Lupakirjarekisteri

50 §

Lupakirjarekisterin käyttötarkoitus

Ilmailuhallinto pitää lupakirjarekisteriä lentoturvallisuuden valvomiseksi, lupakirjatietojen hallinnoimiseksi, siviili-ilmailun turvaamiseksi, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ja muiden Ilmailuhallinnon toimialaan kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Lupakirjarekisteriä voidaan pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla.

Lupakirjarekisterissä olevien tietojen käsittelyyn ovat oikeutettuja Ilmailuhallinnon palveluksessa olevat siltä osin kuin se on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

51 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, lupakirjarekisteriin kuuluvien tietojen salassapitoon ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia.

52 §

Rekisteröidyt

Lupakirjarekisteriin saa tallettaa tietoja henkilöistä, jotka ovat hakeneet Ilmailuhallinnolta lupakirjaa, kelpoisuustodistusta, kelpuutusta tai hyväksyntää tai joilla on tällainen lupa. Lupakirjarekisteriin saa tallettaa tietoja myös henkilöstä, joka on syyllistynyt lentoturvallisuuden vaarantamiseen, huumaaavan aineen käyttämiseen ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa tai ilmailurikkomukseen. Lisäksi tietoja saa tallettaa henkilöstä, johon liittyen on käynnissä edellä mainittuja tekoja koskeva esitutkinta, syyteharkinta tai oikeudenkäynti.

53 §

Lupakirjarekisteriin talletettavat tiedot

Lupakirjarekisteriin saa tallettaa 52 §:ssä tarkoitettua henkilöstä seuraavat yksilöintitiedot:

- 1) nimi;
- 2) henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) syntymäkotikunta ja syntymävaltio sekä kansalaisuus;
- 4) osoite ja muu yhteystieto sekä kotikunta;
- 5) äidinkieli tai asiointikieli;
- 6) tieto henkilön kuolemasta.

Yksilöintitietojen lisäksi saa tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tietoja luvista sekä ilmailuun liittyvästä koulutuksesta ja kokeista.

Lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten rekisteriin saa lisäksi tallettaa seuraavat arkaluonteiset tiedot:

- 1) lääkärintarkastuksia ja terveydentilaa koskevat tarpeelliset tiedot;
- 2) lentoturvallisuuden vaarantamista, huumaa-aineen käyttämistä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa taikka ilmailurikkomusta taikka törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista sekä niitä koskevaa esitutkintaa, syyteharkintaa tai oikeudenkäyntiä koskevat tiedot samoin kuin rikoksista ja rikkomuksista tuomittuja rangaistuksia ja muita seuraamuksia koskevat tiedot.

Jos rekisteriin merkityissä tiedoissa tapahtuu muutos, luvan haltijan on ilmoitettava siitä Ilmailuhallinnolle 14 päivän kuluessa. Ilmailuhallinto antaa tarkemmat määräykset muutosten ilmoittamisesta.

54 §

Tietojen poistaminen lupakirjarekisteristä

Tiedot poistetaan lupakirjarekisteristä seuraavasti:

- 1) lentoturvallisuuden vaarantamista, huumaa-aineen käyttämistä ilmailussa tai lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä maaorganisaatiossa, törkeää liikenneturvallisuuden

vaarantamista ja ilmailurikkomusta koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun niitä koskeva päätös on saanut lainvoiman;

- 2) epäiltyä henkilöä koskevat rikostiedot, kun henkilö on lainvoimaisella päätöksellä vapautettu syytteestä tai kun syyteoikeus epäilystä rikoksesta on vanhentunut;

- 3) rekisteröidylle asetettua toimintakieltoa sekä muuta ilmailuviranomaisen hallinnollista toimenpidettä koskevat tiedot kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun päätös on saanut lainvoiman.

55 §

Ilmailuhallinnon oikeus saada tietoja viranomaisilta

Ilmailuhallinnolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada lupakirjarekisterin ylläpitoa ja sen tietojen oikeellisuuden varmistamista varten väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, henkilötunnuksesta, osoitteesta, kotikunnasta, syntymäkotikunnasta, syntymävaltiosta, äidinkielestä tai asiointikielestä ja henkilön kuolemasta sekä tiedot väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua luovutusrajoituksesta.

Tiedot voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa.

56 §

Arkaluonteisten tietojen ja henkilötunnuksen luovuttaminen

Lupakirjarekisteriin talletettuja arkaluonteisia tietoja ja henkilötunnuksen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa suomalaisille viranomaisille ja ulkomaiselle ilmailu- ja onnettomuustutkintaviranomaiselle, milloin se on välttämätöntä laissa säädettyjen tai sen nojalla määrättyjen tehtävien tai velvoitteiden hoitamiseksi.

Tiedot saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että

tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

57 §

Tietojen luovuttaminen sähköisesti mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun

Muita kuin 56 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa lupakirjarekisteristä luovuttaa mielipide- ja markkinatutkimukseen, suoramarkkinointiin sekä muuhun osoite- ja tietopalveluun teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisessä muodossa. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen vastaanottajan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tietoja ei saa kuitenkaan luovuttaa, jos rekisteröity on kieltänyt niiden luovuttamisen 1 momentissa säädettyyn tarkoitukseen. Tietoja ei saa luovuttaa myöskään, jos niiden käsittelystä ei ole henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla annettu tietoa rekisteröidylle.

7 luku

Yleiset lentotoimintaa koskevat vaatimukset

58 §

Ilma-aluksen päällikkö

Ilma-aluksella ja ilmailuun käytettävällä liitimellä tai muulla laitteella on sitä ilmailuun käytettäessä oltava päällikkö, jonka määrää omistaja, haltija tai käyttäjä.

59 §

Ohjaamomiehistön lupakirjat, kelpuutukset ja hyväksynnät sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset

Ilma-aluksen ohjaamomiehistön jäsenellä on oltava:

1) Ilmailuhallinnon tai 163 §:ssä tarkoitetun harrasteilmailun järjestön myöntämät tai hyväksymät tehtävän edellyttämät lupakirja, kelpuu-

tukset ja hyväksynnät sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus; tai

2) vieraassa valtiossa annetut tehtävän edellyttämät lupakirja, kelpuutukset, hyväksynnät ja lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan 1 kohdassa tarkoitettuja vastaaviksi Suomessa.

Edellä 1 momentissa olevia säännöksiä ei sovelleta 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilma-aluksen ja laitteen ohjaajaan.

Ilmailuhallinto voi muun ohjaamomiehistön jäsenen kuin ilma-aluksen päällikön kelpoisuuden osalta myöntää turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisin ehdoin poikkeuksen 1 momentissa säädetystä vaatimuksesta:

- 1) koulu- ja tarkastuslennolla;
- 2) lennolla, jolla käytetään erityistä lentoavustajaa.

60 §

Ilma-aluksen miehistö

Ilma-aluksen on sitä ilmailuun käytettäessä oltava turvallisesti miehitetty. Ilma-aluksen turvallisesta miehityksestä vastaa sen omistaja, haltija tai käyttäjä.

Ilmailuhallinto antaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa ja 5 luvussa säädetään, lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin täydennettyinä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä:

1) lentotehtävän edellyttämästä ilma-aluksen päälliköstä, ohjaamomiehityksestä ja muusta miehityksestä;

2) ohjaamomiehistöltä vaadittavista lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista, oikeuksista ja hyväksynnöistä sekä lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta;

3) miehistöltä vaadittavasta koulutuksesta ja kokemuksesta;

4) enimmäistyö- ja enimmäislentoajoista sekä vähimmäislepoajoista.

61 §

Päällikön käskyvalta

Ilma-aluksen päälliköllä on ylin käskyvalta ilma-aluksessa. Päällikön käskyvalta ulottuu matkustajiin vain järjestystä ja turvallisuutta koskevista asioista. Päällikkö voi tilapäisesti määrätä ilma-aluksen miehistön jäsenen suorittamaan muuta tehtävää kuin mihin hänet on otettu.

Järjestyksen, turvallisuuden tai muun välttämättömän syyn vaatiessa päälliköllä on oikeus olla ottamatta ilma-alukseen ja pakottavista syistä poistaa siitä ennen lähtöä tai, jos ilma-alus on lennolla, ensimmäisessä sopivassa laskupaikassa miehistön jäsen, matkustaja tai tavara.

62 §

Lennon valmistelu ja suorittaminen

Ilma-aluksen ja laitteen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että ilma-alus tai laite on lentokelpoinen ja että lento on muutoinkin valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti.

Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti ja että lennolla noudatetaan säännöksiä, määräyksiä ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvan ehtoja sekä ilmailuviranomaisen hyväksymää lentokäsikirjaa.

Miehistön jäsenen on suoritettava lentokäsikirjassa ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvassa sille määrätty tehtävät, jollei ilma-aluksen päällikkö tehtävien jaosta toisin määrää.

Ilmailuhallinto voi antaa turvallisuuden edellyttämiä tarkempia määräyksiä, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä JAA:n, ECAC:n ja Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin täydennettynä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen

käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä:

- 1) lennon suunnittelusta ja valmistelusta;
- 2) lennon suorittamisesta ja toiminnasta lennon aikana;
- 3) kyseiselle lennolle vaadittavasta erikoisvarustuksesta;
- 4) välittömistä lennon jälkeisistä toimista;
- 5) laskuvarjohyppytoiminnasta;
- 6) taitolentotoiminnasta;
- 7) lentohinauksesta;
- 8) aineiden levittämisestä tai esineiden pudotamisesta.

63 §

Ilma-aluksesta, matkustajista ja tavarasta huolehtiminen

Ilma-aluksen päällikkö ja miehistö ovat velvollisia huolehtimaan ilma-aluksesta sekä matkustajista ja tavarasta, joita ilma-aluksessa kuljetetaan. Ilma-aluksen joutuessa hätään päällikön ja miehistön on käytettävissä olevin keinoin suojeltava ilma-alusta ja siinä olevia henkilöitä ja tavaroita.

64 §

Matkustajan velvollisuudet lennolla

Matkustaja ei saa toiminnallaan vaarantaa lennon turvallisuutta. Matkustajan on noudatettava käskyjä, jotka miehistö antaa lennon turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämisen vuoksi.

65 §

Järjestys ja pakkokeinot

Jos ilma-alus on vaarassa tai jos matkustajien tai miehistön turvallisuus muutoin vaatii, ilma-aluksen päälliköllä on oikeus käyttää kiinniottoa, henkilön tai tavarankarkastusta tai muita vastaavia järjestyksen palauttamiseksi tai turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi tarpeellisia keinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon vaaran suuruus ja tilanne muutenkin. Jo-

kainen miehistön jäsen on velvollinen ilman eri käskyä antamaan päällikölle tarvittavaa apua. Päällikön tai miehistön jäsenen kehotuksesta on myös matkustajalla oikeus antaa sellaista apua noudattaen päällikön tai miehistön jäsenen ohjeita.

Miehistön jäsenellä ja matkustajalla on oikeus ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin estäviin toimenpiteisiin ilman päällikön kehotusta, kun on ilmeistä, että toimenpide on välttämätön ilma-aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai omaisuuden suojelemiseksi. Toimenpiteistä on mahdollisimman pian ilmoitettava päällikölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja keinoja saadaan käyttää enintään siihen asti, kunnes asia voidaan siirtää toimivaltaiselle viranomaiselle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

66 §

Ilma-aluksen asiakirjat

Suomalaisessa ilma-aluksessa on oltava sitä ilmailuun käytettäessä mukana:

- 1) voimassa oleva rekisteröimistodistus;
- 2) voimassa oleva lentokelpoisuustodistus tai 27 §:n nojalla annettu lupa ilmailuun;
- 3) selvitys ilma-aluksen pakollisesta vakuumusturvasta;
- 4) Ilmailuhallinnon määräämät, ilma-aluksen tyyppistä ja lennon luonteesta riippuvat asiakirjat, jotka ovat tarpeen lennon turvallista toteuttamista ja lentoon kohdistuvaa viranomaisvalvontaa varten.

Ulkomaisessa ilma-aluksessa ja ilma-aluksessa, jota ei ole rekisteröity, on sitä Suomen alueella ilmailuun käytettäessä oltava mukana:

- 1) voimassa oleva Chicagon yleissopimukseen liittyneessä valtiossa annettu rekisteröimistodistus tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu Ilmailuhallinnon lupa ilma-aluksen käyttöön Suomen alueella;
- 2) voimassa oleva Chicagon yleissopimuksen liitteen 8 mukainen lentokelpoisuustodistus tai Ilmailuhallinnon tunnustama lupa ilmailuun;

3) selvitys ilma-aluksen pakollisesta vakuumusturvasta;

4) ulkomaisen ilmailuviranomaisen, tai jos kyse on rekisteröimättömästä ilma-aluksesta, Ilmailuhallinnon määräämät, ilma-aluksen tyyppistä ja lennon luonteesta riippuvat asiakirjat, jotka ovat tarpeen lennon turvallista toteuttamista ja lentoon kohdistuvaa viranomaisvalvontaa varten.

8 luku

Kaupallinen ilmakuljetus ja lupa ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa

67 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *toimilupa-asetuksella* yhteisön lentoliikenteen harjoittajien toimiluvista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2407/92;

2) *markkinoillepääsyasetuksella* yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2408/92;

3) *hinnoitteluasetuksella* lentoliikenteen kuljetus- ja rahtimaksuista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2409/92;

4) *ulkosuhdeasetuksella* jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisten lentoliikennesopimusten neuvottelemisesta ja täytäntöönpanosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) 847/2004;

5) *kaupallisella ilmakuljetuksella* (*Commercial Air Transport*) ilma-aluksen käyttämistä matkustajien, rahdin tai postin kuljetukseen maksua tai muuta korvausta vastaan;

6) *lentotyöllä* (*Aerial Work*) ilma-aluksen käyttämistä erikoistehtäviin kuten:

- a) maa- ja metsätalouteen liittyviin lentoihin;
- b) rakennustoimintaan liittyviin lentoihin;
- c) ilmakeuhuslentoihin ja kartoituslentoihin;
- d) tutkimuslentoihin;
- e) voimajohtojen tarkastuslentoihin ja rai-vauslentoihin;

f) ilma-alusten tai muiden esineiden hinauslentoihin;

g) laskuvarjohyppylentoihin;

h) osallistumiseen pelastuspalveluun, ilma-aluksesta tapahtuvaan liikennevalvontaan, metsäpalovartiointiin, metsäpalojen sammuttamiseen tai muuhun vastaavaan;

7) *lentotoimintaluvalla (Air Operator Certificate, AOC)* lupaa, jolla vahvistetaan, että sen haltijalla on riittävä pätevyys ja organisaatio voidakseen turvallisesti käyttää ilma-aluksia luvassa tarkoitettussa ilmailutoiminnassa;

8) *lentotyöluvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi harjoittaa lentotyötä;

9) *lentokoulutusluvalla* lupaa sellaiseen lento- tai teoriakoulutuksen antamiseen, joka liittyy ilma-alusten ohjaamomiehistön lupakirjojen, kelpoisuustodistusten, kelpuutusten tai hyväksyntöjen saamiseen ja voimassa pitämiseen;

10) *lentonäytösluvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi järjestää lentonäytöksen;

11) *lentokilpailuvalla* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi järjestää lentokilpailun;

12) *liikenneluvalla (Operating Licence)* lupaa, jonka nojalla luvan haltija voi kuljettaa matkustajia, postia ja rahtia lentoteitse maksua tai muuta korvausta vastaan.

68 §

Lentotoimintalupa

Lentotoimintalupa vaaditaan kaupalliseen ilmakuljetukseen. Lentotoimintalupaa ei vaadita, jos lentotoiminnan harjoittajalla on muussa valtiossa annettu vastaava lupa, jonka Ilmailuhallinto tunnustaa.

69 §

Lentotoimintaluvan myöntäminen

Ilmailuhallinnon on myönnettävä lentotoimintalupa, jos hakija täyttää tässä pykälässä tarkoitettut edellytykset. Lentotoimintalupa myönnetään määräajaksi, jonka Ilmailuhallinto asettaa hakijan toimintaedellytysten, asianomaista toimintaa koskevien säännösten ja määräysten

tai vastaavan perusteen nojalla. Lentotoimintaluvassa kuvataan harjoitettavan lentotoiminnan tai siinä käytettävän ilma-aluksen laatu, kuten oikeuttaako lupa harjoittamaan lentoliikennettä, suorittamaan lentotyötä tai tarjoamaan lentokoulutusta, saako lentotoimintaa harjoittaa mittarivai näkölentosääntöjen mukaisesti tai saako toimintaa harjoittaa lentokoneella, moottoripurjelentokoneella, helikopterilla taikka kuumailmapallolla.

Lentotoimintalupa voidaan myöntää vain jäsenvaltion oikeushenkilölle tai kansalaiselle, jonka kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka ovat Suomessa. Lentotoimintaluvan myöntämisen edellytyksenä on myös, että hakijalla on sellainen pätevyys ja organisaatio sekä sellaiset taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset, että hakija kykenee harjoittamaan turvallista lentotoimintaa. Lisäksi edellytyksenä on, että hakijalla on lentotoiminnan alkaessa käytettävissään toimintaan soveltuva lentokalusto.

Ilmailuhallinto antaa lentotoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät JAA:n normeihin pohjautuvat tarkemmat määräykset lentotoimintaluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

1) lentotoimintaluvan haltijan organisaatiota ja henkilöstöä;

2) lentotoimintaluvassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa;

3) turvallisuudenhallintajärjestelmää;

4) lentotoimintaluvan haltijan toimintakäsikirjaa, toimintamenetelmiä ja toiminnan rajoituksia;

5) taloudellisia toimintaedellytyksiä siltä osin kuin näistä ei säädetä toimilupa-asetuksessa.

70 §

Liikennelupa

Liikenneluvasta säädetään toimilupa-asetuksessa. Ilmailuhallinto myöntää liikenneluvan.

Uusi liikennelupa tarkistetaan vuoden kuluttua sen myöntämisestä ja sen jälkeen joka viides vuosi.

Lentoliikenteen harjoittajan käyttämät ilmaukset on rekisteröitävä Suomen ilma-alusre-

kisteriin. Ilmailuhallinto voi yksittäisen ilma-aluksen osalta sallia lentoliikenteen harjoittajan käyttämän ilma-aluksen rekisteröinnin toisessa jäsenvaltiossa, jos sen lentoturvallisuusvalvonta voidaan asianmukaisesti hoitaa.

71 §

Lentoliikenne yhteisön sisäisillä reiteillä, joiden lähtö- tai päätepiste on Suomessa

Lentoliikenteen harjoittaminen yhteisön sisäisillä reiteillä, joiden lähtö- tai päätepiste on Suomessa, edellyttää jäsenvaltiossa myönnettyä liikennelupaa. Ilmailuhallinto voi yksittäistapauksessa tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen perusteella myöntää tällaisen liikenteen harjoittamiseen luvan myös muulle kuin jäsenvaltiossa myönnetyn liikenneluvan haltijalle.

Sen lisäksi, mitä 154 §:ssä säädetään, liikenneluvan haltijan, joka harjoittaa lentoliikennettä 1 momentissa tarkoitetuilla reiteillä, on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle reittinsä ja aikataulunsa sekä pyydettyä myös paikkatarjontansa ja kuljetusmaksunsa.

72 §

Julkinen palveluvelvoite

Markkinoillepääsyasetuksen 4 artiklassa tarkoitettua julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi asettaa markkinoillepääsyasetuksen mukaisia rajoituksia julkisen palveluvelvoitteen alaiselle reitille, jos rajoitukset ovat tarpeen liikennöinnin turvaamiseksi reitillä.

73 §

Säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä

Ilmailuhallinto myöntää reittikohtaisen liikennöintiluvan säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen Suomen ja kolmannen maan välillä.

Jollei 74 §:n säännöksistä muuta johdu, liikennöintiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) hakijalla on 70 §:ssä tarkoitettu liikennelupa ja hakija on sijoittautunut Suomeen;

2) hakija on 1 momentissa tarkoitettua kolmannen maan nimeämä yhtiö, ja se täyttää Suomen ja tämän kolmannen maan välillä solmitun lentoliikennesopimuksen mukaiset edellytykset liikenteen harjoittamiselle; tai

3) hakija on 1 momentissa tarkoitettua kolmannen maan nimeämä yhtiö, sillä on 68 §:ssä tarkoitettua lentotoimintalupaa vastaava mainitun kolmannen maan viranomaisen myöntämä lupa, se täyttää tässä laissa ja yhteisöasetuksissa asetetut kolmansien maiden lentoyhtiöihin sovellettavat vaatimukset ja liikenne- ja viestintäministeriö pitää luvan myöntämistä Suomen liikennepolitiikan kannalta perusteltuna.

Ilmailuhallinto vahvistaa tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettua liikenteen kuljetusmaksut, paikkatarjonnan, aikataulut ja muut lentoliikenteeseen liittyvät ehdot.

74 §

Reitit, joihin kohdistuu käyttörajoituksia

Ilmailuhallinto päättää, mikä tai mitkä liikennöintiluvan hakijoista saavat harjoittaa liikennettä sellaisilla 73 §:ssä tarkoitetuilla reiteillä, joihin kohdistuu lentoliikennesopimukseen perustuvia käyttörajoituksia. Liikennöintilupapäätöksen on perustuttava kokonaistarkasteluun, jossa otetaan huomioon matkustaja- ja rahtiliikenteen tarpeet, kilpailun edistäminen sekä yhteisön lentoliikenteen tasapainoinen kehitys.

Ilmailuhallinto antaa tarkemmat määräykset liikennöintilupien myöntämisestä 1 momentissa tarkoitetuille reiteille ja selvityksistä, joiden perusteella hakijoiden vertailu suoritetaan.

75 §

Ei-säännöllinen lentoliikenne Suomen ja kolmannen maan välillä

Ilmailuhallinto myöntää Suomen ja kolmannen maan välisen ei-säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiseen luvan yksittäiselle lennolle tai useamman lennon käsittävälle lentosarjalle. Lupa myönnetään, jos lentoliikenteen harjoittaja osoittaa, että sen lentotoimintalupa ja liikennelupa tai näitä vastaavat luvat mahdollistavat kyseisen liikenteen harjoittamiseen ja että sillä on käytettävissään lentojen asianmukaiseen suorittamiseen soveltuva kalusto. Lupa voidaan jättää myöntämättä, jos on syytä epäillä:

- 1) hakijan kykyä harjoittaa liikennettä ammattitaitoisesti ja turvallisesti;
- 2) ettei hakijalla ole riittävää vastuuvakuutusta ilmailussa aiheutuvien vahinkojen varalta;
- 3) että hakija pyrkii luvan avulla kiertämään säännöllisen lentoliikenteen harjoittamiselle 73 ja 74 §:ssä asetettuja vaatimuksia; tai
- 4) että hakijan kotivaltio ei vastavuoroisesti myöntäisi lupaa suomalaiselle lentoliikenteen harjoittajalle.

Ilmailuhallinto antaa määräykset 1 momentissa tarkoitetun luvan hakemismenettelystä ja asiakirjoista, joilla hakija osoittaa 1 momentissa tarkoitettujen luvan myöntämisen edellytysten täyttyvän. Ilmailuhallinto voi lisäksi määräyksellään rajoittaa muiden kuin valmismatkan osana myytävien lentokuljetusten osuutta lentokohdistaisesta kokonaispaikkatarjonnasta, jos rajoitus perustuu jäsenvaltioissa yleisesti noudatettavaan kansainväliseen käytäntöön tai vastavuoroisuuteen.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa määräyksissä on otettava soveltuvin osin huomioon yhteisön tilauslentoliikenteen harjoittamista koskevan lainsäädännön lisäksi:

- 1) Chicagon yleissopimuksessa tarkoitetut standardit ja suositukset;
- 2) Eurocontrolin päätökset;
- 3) ECAC:n suositukset; ja
- 4) kansainvälinen käytäntö siltä osin kuin sitä yleisesti sovelletaan jäsenvaltioissa.

76 §

Lentotyölupa

Lentotyöhön vaaditaan Ilmailuhallinnon myöntämä lentotyölupa. Lentotyöluvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään lentotyön turvalliseen suorittamiseen tarvittava organisaatio ja henkilöstö sekä tarkoitettuun toimintaan soveltuva kalusto. Erillistä lentotyöilupaa ei vaadita, jos lentotoimintalupaan sisältyy oikeus kyseessä oleviin lentoihin. Lentotyöilupaa ei vaadita, jos toiminnan harjoittaja, jonka kotipaikka tai pääasiallinen liikepaikka on toisessa jäsenvaltiossa, osoittaa täyttävänsä vastaavalle toiminnalle sanotussa jäsenvaltiossa asetetut lupa-, kelpoisuus- tai muut vastaavat vaatimukset. Ilmailuhallinto voi kuitenkin asettaa toiminnan turvallisuuden varmistamiseksi tarpeellisia, syrjimättömiä ehtoja.

Lentotyöilupaa ei vaadita Ilmailuhallinnon määräysten mukaisesti tapahtuviin:

- 1) purjelentokoneiden hinauslentoihin;
- 2) laskuvarjohyppylennoihin;
- 3) metsäpalovalvontalentoihin;
- 4) satunnaisesti viranomaisen pyynnöstä suoritettaviin 119 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin etsintä- ja pelastuslentoihin.

Ilmailuhallinto voi sallia, että muutakin kuin 2 momentissa tarkoitettua lentotyötä saa harjoittaa ilman lupaa, jos luvan hankkiminen ei turvallisuuden varmistamiseksi ole tarpeen.

Ilmailuhallinto antaa lentotyötoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentotyöluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentotyöluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoitus ja ammattitaitoa;
- 2) lentotyöluvassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa;
- 3) lentotyöluvan haltijan toimintakäsikirjoja ja menetelmiä;
- 4) lentotyöluvan haltijan taloudellisia edellytyksiä.

Lentotyölupa on myönnettävä, jos hakija täyttää tässä pykälässä säädetty ja 4 momentin nojalla määrätyt edellytykset. Lentotyölupa myönnetään Ilmailuhallinnon hakijan toimintaedellytys-

ten, asianomaista toimintaa koskevien säännösten ja määräysten tai vastaavan perusteen nojalla asettamaksi määräajaksi.

Lentotyössä käytettävä ilma-alus on rekisteröitävä Suomen ilma-alusrekisteriin. Ilmailuhallinto voi sallia, että lentotyöhön käytetään toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityä ilma-alusta, jos sen lentoturvallisuusvalvonta voidaan asianmukaisesti hoitaa. Jos lentotyöhön ei ole käytettävissä sopivaa jäsenvaltiossa rekisteröityä ilma-alusta ja jos lentoturvallisuus ei vaarannu, Ilmailuhallinto voi hyväksyä käytettäväksi kolmannen maan ilma-alusrekisteriin merkityn ilma-aluksen. Ilmailuhallinto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, millä edellytyksillä tällainen ilma-alus voidaan hyväksyä lentotyötehtäviin.

77 §

Lentokoulutuslupa

Lento- ja teoriakoulutukseen, joka liittyy ilma-alusten ohjaamomiehistön lupakirjojen, kelpoisuustodistusten, kelpuutusten ja hyväksyntöjen saamiseen tai voimassa pitämiseen, vaaditaan Ilmailuhallinnon myöntämä lentokoulutuslupa. Lentokoulutusluvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään lentokoulutuksen turvalliseen ja asianmukaiseen antamiseen tarvittava organisaatio ja henkilöstö sekä tarkoitettuun toimintaan soveltuva kalusto, tilat ja opetusvälineet. Erillistä lentokoulutuslupaa ei kuitenkaan vaadita, jos lentotoimintalupaan sisältyy oikeus kyseessä olevaan koulutus-toimintaan.

Ilmailuhallinto antaa lentokoulutustoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentokoulutusluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentokoulutusluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoittamista ja ammattitaitoa;
- 2) lentokoulutusluvassa tarkoitettuun toimintaan käytettävää kalustoa, opetustiloja ja muita opetusvälineitä;
- 3) lentokoulutusluvan haltijan toimintakäsikirjoja, toimintamenetelmiä ja koulutusohjelmia.

Lentokoulutuslupa on myönnettävä, jos haki ja täyttää tässä pykälässä säädetyt ja 2 momentin nojalla määrätty edellytykset. Lentokoulutuslupa myönnetään Ilmailuhallinnon hakijan toimintaedellytysten, asianomaista toimintaa koskevien säännösten ja määräysten tai vastaavan perusteen nojalla asettamaksi määräajaksi.

Ilmailuhallinto voi määrätä, että tietynlaiseen lentokoulutukseen, kuten kertauskoulutukseen tai tyypikoulutukseen, ei tarvita lentokoulutuslupaa, jos luvan hankkimiseen ei turvallisuuden varmistamiseksi ole tarvetta.

78 §

Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa

Lentonäytöksen ja lentokilpailun järjestämiseen vaaditaan Ilmailuhallinnon myöntämä lentonäytös- tai lentokilpailulupa. Lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan saamisen edellytyksenä on, että hakijalla on käytettävissään näytöksen tai kilpailun turvalliseen toteuttamiseen tarvittava organisaatio ja henkilöstö. Lisäksi edellytyksenä on, että luvassa tarkoitettussa tapahtumassa käytettävä kalusto, lentonäytöksen esiintyjät tai kilpailun osanottajat, lento-ohjelmat ja tapahtuman turvallisuusjärjestelyt täyttävät säännösten ja määräysten vaatimukset.

Ilmailuhallinto antaa tapahtuman turvallisen järjestämisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoittamista ja ammattitaitoa;
- 2) lentonäytösluvassa ja lentokilpailuluvassa tarkoitettussa tapahtumassa käytettävää kalustoa, lentonäytöksen esiintyjä, esiintyjien lento-ohjelmia ja kilpailun osanottajia;
- 3) lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan haltijan toimintamenetelmiä, tapahtuman turvallisuusjärjestelyjä sekä tapahtuman järjestäjän yhteistoimintaa lennonvarmistuselinien ja muiden viranomaisten kuin ilmailuviranomaisten kanssa.

Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa on myönnettävä, jos haki ja täyttää tässä pykälässä

säädetyt ja 2 momentin nojalla määrätty edellytykset. Lentonäytöslupa ja lentokilpailulupa myönnetään erikseen kutakin tapahtumaa tai tapahtumasarjaa varten.

79 §

Hallinnolliset seuraamukset

Tässä luvussa tarkoitettujen lupien valvonassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

9 luku

Lentopaikat ja maalaitteet

80 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *lentopaikalla* määrättyä maa- tai vesialuetta tai rakennelman päällä olevaa aluetta, joka on kokonaan tai osittain järjestetty ilma-alusten saapumista, lähtemistä ja maassa tai vedessä liikkumista varten;

2) *lentoasemalla* lentopaikkaa, jossa lentotiedotuspalvelu, hälytyspalvelu, ilmaliikenteen neuvontapalvelu ja lennonjohtopalvelu on pysyvästi järjestetty;

3) *kevytlentopaikalla* lentopaikkaa, jota käytetään lentotoimintaan purje- ja moottoripurjelentokoneilla, ilmalaivoilla, kuumailmapalloilla ja muilla Ilmailuhallinnon tarkemmin määrittelemillä kevyillä ilma-aluksilla;

4) *muulla ilmailua palvelevalla alueella* aluetta, jolla on lentopaikan alueesta erillään ilmailua palvelevia rakennuksia, rakennelmia tai laitteita;

5) *lentoaseman hyväksyntätodistuksella lupaa*, jolla vahvistetaan, että lentoaseman pitäjällä ja sen henkilöstöllä on ammattitaito, organisaatio ja toimintamenetelmät ilmaliikenteen riittävän turvallisuuden varmistamiseksi ja että lentoasema on määräysten mukainen;

6) *lentopaikan pitoluvalla* lupaa, jolla vahvistetaan lentopaikan organisaatio ja toimintaehdot

ja että lentopaikka on säännösten ja määräysten mukainen;

7) *liikennealueella* lentopaikan osaa, joka on tarkoitettu ilma-alusten lentoonlähtöön, laskuun ja rullaukseen ja joka ei ole asematasoa;

8) *asematasolla* lentopaikan osaa, joka on tarkoitettu ilma-alusten matkustajien, postin ja rahdin lastausta tai purkamista sekä ilma-alusten tankkausta, paikoitusta tai huoltoa varten.

Lentopaikkaan kuuluvat 1 momentissa määritellyn lisäksi:

1) vesialueilla liikennealueeseen liittyvät laituri- tai muut rantautumispaikat;

2) pelastustiestö ja ne suoja-, esterajoitus- ja muut alueet, joita lentopaikan ylläpito, käyttäminen ja turvavalvonta edellyttävät;

3) lentopaikan toiminnan kannalta tarpeelliset rakennukset, rakennelmat ja laitteet.

81 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskuun saa käyttää vain lentopaikkaa tai 2 momentissa tarkoitettua aluetta. Kielto muiden alueiden käyttämiseen ei koske hätätilannetta, pakkolaskua tai muita niihin rinnastettavia tapauksia, ei myöskään lentoonlähtöä ja laskua sotilashelikopterilla, muulla valtion helikopterilla eikä etsintä- ja pelastustoimintaan käytettävällä helikopterilla pelastus-, virka-apu- ja operatiivisilla lennoilla. Aluksella olevan laskeutumisalueen käyttämisestä helikopterin lentoonlähtöön ja laskuun säädetään erikseen.

Ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskuun saa tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty. Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa ilmailun turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä:

1) maa- ja vesialueen tilapäisestä käytöstä;

2) ilma-alusten käyttämän alueen mitoituksesta ja pinnan ominaisuuksista;

3) lentoesterajoituksista;

4) muista lentoonlähdön ja laskun turvallisuuden vaikuttavista seikoista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavan maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan luvan edellyttämästä yhteisen maa- tai vesialueen osakaskunnan suostumuksesta säädetään yhteisalueissa (758/1989).

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Ilmailuhallinto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitettun alueen käyttöä ilma-alusten lentoonlähtiin ja laskuihin. Ilmailuhallinnon on kuultava asianomaista lääninhallitusta sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

82 §

Lentoliikenteen sujuvuuden edistäminen

Ilmailuhallinto laatii ja vahvistaa lentoliikenteen sujuvuuden edistämistä koskevan kansallisen toimintaohjelman ja edistää lentoasemilla säännöllisesti toimivien yritysten ja viranomaisten toiminnan yhteensovittamista lentoliikenteen sujuvuuden kehittämiseksi.

Lentoaseman pitäjän on huolehdittava lentoasemalla säännöllisesti toimivien yritysten ja viranomaisten toiminnan yhteensovittamisesta kansallisen toimintaohjelman ja Ilmailuhallinnon antamien toiminnallisten ja teknisten määräysten mukaisesti.

83 §

Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla

Lähtö- ja saapumisaikojen jakamisesta lentoasemilla säädetään slot-asetuksessa.

Ilmailuhallinto vastaa slot-asetuksessa jäsenvaltiolle säädetyistä tehtävistä, jollei 3 momentissa toisin säädetä. Ilmailuhallinto nimeää slot-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun aikatauluneuvojan tai koordinaattorin.

Lentoaseman pitäjä:

- 1) suorittaa slot-asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun kapasiteettitutkimuksen;
- 2) asettaa slot-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun koordinoitukomitean;
- 3) määrittää slot-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti lähtö- ja saapumisaikojen jakamisessa käytettävät tunnusluvut.

84 §

Rakentamislupa

Lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen rakentamiseen on saatava rakentamislupa. Sama koskee lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen muutoksia, joilla saattaa olla vaikutuksia lentoturvallisuuteen tai merkittäviä vaikutuksia maisemakuvaan. Rakentamisluvan myöntää Ilmailuhallinto. Valtioneuvosto voi yksittäistapauksessa pidättää rakentamislupaa koskevan asian ratkaistavakseen.

Tässä luvussa tarkoitettua rakentamislupaa ei kuitenkaan vaadita puolustusvoimien tarpeisiin kriisioloja ja niiden harjoittelua varten rakennettaville varalaskupaikoille, puolustusvoimien helikopterilaskupaikoille eikä puolustusvoimien lennokkitoiminnan kevytlentopaikoille. Rakentamislupaa ei vaadita myöskään yksinomaan rajavartiolaitoksen käyttöön tarkoitetuille helikopterilaskupaikoille.

Jollei tästä luvusta muuta johdu, lentopaikan ja muun ilmailua palvelevan alueen rakentamisessa ja muuttamisessa noudatetaan, mitä kaavoituksesta, ympäristöluvasta, ympäristövaikutusten arvioinnista, rakentamisesta sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta säädetään. Jos ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen sisältyvät tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 126 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua toimenpidelupaa koskevia säännök-

siä ei sovelleta lentopaikka-alueen eikä lentoturvallisuuden ja lentoliikenteen säännöllisyyden kannalta välttämättömien laitteiden ja rakennelmien, kuten ilmailuradiomajakoiden ja tutkalaitteiden sekä niiden suojarakennelmien rakentamiseen. Lentopaikalla ja muulla ilmailua palvelevalla alueella tehtäville toimenpiteille ei myöskään edellytetä maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaisen maisematyöluvan hakemista tai lain 129 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä.

85 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

Jos rakentamislupahakemus tarkoittaa muun ilmailua palvelevan alueen kuin lentopaikan tai sen rakennelmien ja laitteiden rakentamista taikka niiden 84 §:n mukaista muuttamista, asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan muulle asianomaiselle viranomaiselle ja naapureille on ennen rakentamisluvan myöntämistä varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

86 §

Rakentamisluvan myöntämisen edellytykset

Rakentamislupa on myönnettävä, jos lentopaikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyttävät lentoturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden edellyttämät vaatimukset ja lentopaikalle on myönnetty ympäristönsuojelulain (86/2000) edellyttämä ympäristölupa. Rakentamislupaan voidaan liittää ehtoja, joiden avulla voidaan varmistaa lentoturvallisuuden ja liikenteen suju-

vuuden toteutuminen. Rakentamislupa voidaan kuitenkin evätä maanpuolustuksellisten syiden perusteella.

Ilmailuhallinto antaa lentotoiminnan turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvat tarkemmat määräykset rakentamisluvan myöntämisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

- 1) ilma-alusten käyttöön tarkoitettujen alueiden mitoittamista ja ominaisuuksia;
- 2) lentoesterajoituksia ja lentoesteiden merkitsemistä;
- 3) visuaalisia maalaitteita;
- 4) lentopaikan lennonvarmistuspalveluja;
- 5) lentopaikan pelastustoimintaa;
- 6) siviili-ilmailun turvaamista;
- 7) muita 1—6 kohtaan verrattavia lentoliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi asetettavia vaatimuksia.

Rakentamislupa myönnetään vähintään viiden vuoden määräajaksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos lupaan liitettyjä ehtoja ei noudateta tai luvan antamisen edellytykset eivät enää täyty eikä luvan haltija ole korjannut puutteita Ilmailuhallinnon määräämässä kohtuullisessa ajassa.

87 §

Lentoaseman hyväksyntätodistus

Lentoasemalta vaaditaan Ilmailuhallinnon myöntämä hyväksyntätodistus, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hyväksyntätodistuksessa määrätään, minkälaiseen liikenteeseen tai muuhun ilmailuun lentoasemaa saa käyttää.

Yleisessä käytössä olevan lentoaseman käytämisen on oltava sallittua samoilla ehdoilla kaille, jollei slot-asetuksessa tai sen nojalla toisin säädetä.

Hyväksyntätodistusta ei vaadita lentoasemalta, jota käytetään yksinomaan sotilasilmailuun tai valtion lentotoimintaan.

88 §

Lentoaseman hyväksyntätodistuksen myöntämisen edellytykset

Hyväksyntätodistus on myönnettävä, jos hakija osoittaa, että:

1) lentoasema on alueineen, laitteineen, järjestelmineen ja toimintoineen määräysten mukainen;

2) lentoaseman pitäjällä ja sen henkilöstöllä on tarvittava pätevyys ja kokemus lentoaseman pitoon.

Ilmailuhallinto antaa lentotoiminnan turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin pohjautuvat tarkemmat määräykset hyväksyntätodistuksen saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea:

1) ilma-alusten käyttöön tarkoitettujen alueiden mitoittamista ja ominaisuuksia;

2) lentoasemaa koskevien tietojen ilmoittamista;

3) lentoesterajoituksia ja lentoesteiden merkitsemistä;

4) visuaalisia maalaitteita;

5) lentoaseman lennonvarmistuspalveluja;

6) liikenteen ohjausta ja valvontaa;

7) kunnossapitoa ja tarkastusten teknistä toteuttamista;

8) lumenpoistoa ja liukkauden torjuntaa;

9) lentoaseman pelastustoimintaa;

10) lentoaseman tilapäisjärjestelyjä;

11) lintujen ja muiden eläinten torjuntaa lentopaikoilla ja niiden läheisyydessä;

12) lentoaseman pitäjän toimintakäsikirjaa;

13) lentoaseman pitäjän organisaatiota ja henkilöstön pätevyyttä;

14) lentoaseman pitäjän turvallisuudenhallintajärjestelmää;

15) muita lentoliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi asetettavia vaatimuksia.

Hyväksyntä myönnetään määräajaksi tai toistaiseksi. Hyväksyntä on voimassa enintään niin

kauan kuin hyväksyntätodistuksen haltijalla on oikeus lentoaseman maa- tai vesialueen käyttöön.

Hyväksyntätodistuksen valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

89 §

Lentopaikan pitolupa

Lentopaikalta, jolta ei edellytetä 87 §:ssä tarkoitettua hyväksyntätodistusta, vaaditaan Ilmailuhallinnon myöntämä pitolupa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Lentopaikan pitoluvassa määrätään lentopaikan pitäjä ja päällikkö sekä minikälaiseen liikenteeseen tai muuhun ilmailuun lentopaikkaa saa käyttää.

Pitolupaa ei vaadita lentopaikalta, jota käytetään yksinomaan sotilasilmailuun tai valtion lentotoimintaan.

90 §

Pitoluvan myöntämisen edellytykset

Pitolupa on myönnettävä, jos hakija on osoittanut, että lentopaikka täyttää 86 §:n mukaiset rakentamisluvan edellytykset ja että pitäjän organisaatio mahdollistaa lentopaikan turvallisen ylläpidon. Pitoluvan myöntämiseen sovelletaan, mitä 86 §:n 3 momentissa säädetään.

Pitoluvan valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

91 §

Kevytlentopaikat

Kevytlentopaikalle ei tarvitse hakea rakentamis- eikä pitolupaa. Tällaisesta lentopaikasta lentopaikan pitäjän on kuitenkin 90 päivää ennen rakentamisen aloittamista ja 30 päivää ennen lentopaikan käyttöönottoa tehtävä ilmoitus Ilmailuhallinnolle. Ilmailuhallinto antaa määräykset siitä, mitä tietoja ilmoituksista on käytävä ilmi.

Ilmailuhallinto voi lentoturvallisuuden vaarantumisen, haitallisten ympäristövaikutusten tai maanpuolustuksellisten syiden perusteella kieltää kevytlentopaikan rakentamisen tai käyttöönoton taikka asettaa sen rakentamiselle ja käyttämiselle tarpeellisia lentoturvallisuuteen, ympäristön suojeluun tai maanpuolustukseen liittyviä ehtoja.

92 §

Rakennusten, rakennelmien ja laitteiden hyväksyminen käyttöön

Lentopaikan ja muun ilmailua palvelevan alueen rakennukselle, rakennelmalle tai laitteelle on saatava Ilmailuhallinnon hyväksyntä ennen kuin se otetaan rakentamisen tai muutoksen jälkeen käyttöön. Hyväksyntä on myönnettävä, jos rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyttävät lentoturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden edellyttämät vaatimukset. Ilmailuhallinnon hyväksyntää ei vaadita, jos rakennus, rakennelma tai laite taikka muutos ei vaikuta lentoturvallisuuteen eikä haittaa liikenteen sujuvuutta.

93 §

Lentopaikan käytön kieltäminen ja rajoittaminen

Lentopaikan pitäjä vastaa siitä, että lentopaikka on ilmoitettuina palveluaikoina määräysten mukainen. Muuna aikana lentopaikan käyttämisestä ilma-aluksen lentoonlähtöön, laskuun tai rullaukseen vastaa ilma-aluksen päällikkö.

Lentopaikan pitäjän on kiellettava lentopaikan tai muun ilmailua palvelevan alueen, rakennuksen, rakennelman tai laitteen käyttö taikka rajoitettava sitä sekä palveluaikana että muuna aikana, jos:

- 1) ilmailumääräyksissä vaadittu lentopaikan varustus ei ole kunnossa;
- 2) liikennealue tai asemataso ei kelirikon tai korjaustyön takia ole määräysten mukainen;
- 3) liikennealue tai asemataso ei esteen takia ole määräysten mukainen;

4) lentopaikalla järjestetään tilaisuus tai tapahtuma, joka rajoittaa tai estää lentotoiminnan; tai

5) jokin muu näihin rinnastettava painava syy sitä edellyttää.

Ilmailuhallinto voi määrätä 2 momentissa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen, jos se katsoo, ettei lentopaikan pitäjä ole toiminut mainitussa momentissa edellytetyllä tavalla.

10 luku

Maahuolinta

94 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *maahuolintapalveluilla* niitä lentopaikalla sen käyttäjille toimitettavia palveluja, jotka luetaan pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annetun neuvoston direktiivin 96/67/EY, jäljempänä *maahuolintadirektiivi*, liitteessä;

2) *omahuolinnalla* tilannetta, jossa lentoteitse matkustajia, rahtia tai postia kuljettava huolehtii yhden tai useamman maahuolintapalvelun suorittamisesta itselleen tekemättä tästä sopimusta kolmannen osapuolen kanssa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina kolmansina osapuolina toisiinsa nähden ei pidetä kuljettajia, joista toisella on hallussaan toisen osake-enemmistö tai joiden molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa.

95 §

Maahuolintapalvelujen tarjoaminen

Lentopaikan pitäjä ei saa ilman tässä pykälässä säädettyä perustetta rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa siltä osin kuin palvelujen tarjontaan lentopaikalla on sovellettava maahuolintadirektiiviä. Lentopaikan pitäjä on velvollinen huolehtimaan siitä, että lentopaikan rakennelmien ja laitteiden käytössä maahuolintaan ja omahuolintaan sekä käytön järjestämi-

sessä noudatetaan, mitä maahuolintadirektiivin 16 artiklassa säädetään. Lentopaikan pitäjä on lisäksi velvollinen huolehtimaan siitä, että maahuolintadirektiivin soveltamisalan piiriin kuuluvalla lentopaikalla on direktiivin 5 artiklassa tarkoitettu käyttäjien komitea.

Ilmailuhallinto huolehtii maahuolintadirektiivissä tarkoitetuista valvontatehtävistä. Ilmailuhallinto voi lentopaikan pitäjän hakemuksesta rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa maahuolintadirektiivin 6, 7, 9 tai 15 artiklan mukaisesti taikka asettaa maahuolintapalvelujen tarjoajille 15 artiklan mukaisia julkisen palvelun velvoitteita. Maahuolintadirektiivin 9 artiklan mukainen rajoitus on kuitenkin voimassa vain siltä osin kuin komissio sen hyväksyy mainitun artiklan 5 kohdan mukaisesti. Päättyessään rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjontaa tai omahuolintaa maahuolintadirektiivin 6, 7, 9 tai 15 artiklan mukaisesti Ilmailuhallinnon on soveltuvin osin meneteltävä siten kuin mainituissa artikloissa säädetään sekä tarvittaessa järjestettävä maahuolintapalvelujen tarjoajien valinta mainitun direktiivin 11 artiklan mukaisesti. Valintapäätöksistä ja ilman valintaa annetuista luvista rajoituksen alaisen maahuolintapalvelun tarjoamiseen on ilmoitettava siten kuin maahuolintadirektiivin 11 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Lentoaseman pitäjän on maahuolintaa koskevissa asioissa kuultava käyttäjien komiteaa ja maahuolintapalvelujen tarjoajia siten kuin maahuolintadirektiivin 13 artiklassa säädetään.

Ilmailuhallinto voi vastavuoroisuuden puuttumisen perusteella rajoittaa muusta kuin jäsenvaltiosta olevan maahuolintapalvelujen tarjoajan tai omahuolinnan harjoittajan maahuolintadirektiivin mukaisia oikeuksia direktiivin 20 artiklan mukaisesti.

96 §

Lentopaikan keskitettyjen infrastruktuurien käyttäminen

Ilmailuhallinto voi lentoaseman pitäjän hakemuksesta päättää, että maahuolintapalvelujen tarjoajien ja omahuolintaan oikeutettujen on

käytettävä maahuolinnan järjestämiseen lentopaikan keskitettyjä infrastruktuureja. Tällöin sovelletaan, mitä maahuolintadirektiivin 8 artiklassa säädetään.

97 §

Maahuolinnan kirjanpidon eriyttäminen ja tarkastaminen

Maahuolintapalveluja tarjoavan on kirjanpidossaan pidettävä maahuolintapalveluihin liittyvä toimintansa erillään muista toiminnoistaan (*kirjanpidon eriyttäminen*) sekä pyynnöstä annettava Ilmailuhallinnon määräämän tarkastajan käyttöön kirjanpitonsa ja tiedot, joiden perusteella kirjanpidon eriyttämistä voidaan valvoa.

Tarkastaja antaa kertomuksensa kirjanpidon eriyttämisen toteutumisesta Ilmailuhallinnolle. Ilmailuhallinto saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa kertomuksen komissiolle ja kilpailuviranomaiselle.

11 luku

Siviili-ilmailun turvaaminen

98 §

Luvun soveltamisala ja yleiset säännökset

Siviili-ilmailun turvaamisesta säädetään yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2320/2002 (*turva-asetus*) ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Ilmailuhallinto on turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettu asianmukainen viranomainen, joka huolehtii Suomessa turva-asetuksessa tarkoitetuista jäsenvaltion tehtävistä ja myöntää turva-asetuksessa tarkoitetun luvan ja hyväksynnän.

Poliisimiehelle turva-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten mukaisen luvan tai hyväksynnän myöntää poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, rajavartiomiehelle

raja- tai merivartioston komentaja ja tullimiehelle tullihallitus.

Ilmailuhallinto voi turva-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja 6 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa antaa määräyksiä turva-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännöksistä poikkeavista tai niitä täydentävistä toimenpiteistä, jos se on perusteltua ottaen huomioon arvioidut uhkat, yleinen turvallisuustilanne tai turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettujen toimien paikalliseen soveltamiseen liittyvät erityiset ongelmat. Toimenpiteillä ei kuitenkaan saa poiketa siitä, mitä 101 §:n 2 momentissa säädetään. Ilmailuhallinnon on ilmoitettava toimenpiteistä komissiolle.

99 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *lentoasemalla* aluetta, jolla harjoitetaan kaupallista lentoliikennetoimintaa;
- 2) *ilmailun turvaamisella* toimenpiteiden yhdistelmää, jolla on tarkoitus suojata siviili-ilmailua siihen kohdistuvilta laittomilta teoilta;
- 3) *kulkuoikeudella* oikeutta pääsyyn lentoaseman turvalvotulle alueelle;
- 4) *henkilökortilla* lentoaseman työntekijöille ja lentoasemalla säännöllisesti käyville henkilöille henkilöllisyyden ja sallitun liikkumisalueen osoittamiseksi annettavaa korttia;
- 5) *ajoneuvoluvalla* ajoneuvokohtaista lupaa, joka oikeuttaa liikkumaan lentoasemalla maaliikenne- ja lentokenttäalueiden välillä;
- 6) *valvotulla edustajalla* asiamiestä, rahti-huolitsijaa tai muuta yksikköä, joka harjoittaa liiketoimintaa lentoliikenteen harjoittajan kanssa ja joka suorittaa turvalvontatoimenpiteet rahdille, kuriiri- ja pikapaketeille tai postiläheksille.

100 §

Lentoasemien ja lentoliikenteen harjoittajien turvaohjelmat ja niiden täytäntöönpano

Lentoaseman pitäjän ja Suomesta käsin palveluja tarjoavan lentoliikenteen harjoittajan on laadittava turva-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettun kansallisen siviili-ilmailun turvaohjelman vaatimuksia vastaava turvaohjelma, pantava se täytäntöön ja ylläpidettävä sitä. Turvaohjelmalle ja sen muutokselle on haettava Ilmailuhallinnon hyväksyntä. Milloin lentoaseman turvaohjelmalla tai sen muutoksella on vaikutusta poliisin, tullilaitoksen tai rajavartiolaitoksen kyseisellä lentoasemalla toimivan yksikön toimintaan, Ilmailuhallinnon on hankittava lausunto sisäasiainministeriöltä ja tullihallitukselta.

Ilmailuhallinnon on varmistettava, että lentoaseman pitäjät ja lentoliikenteen harjoittajat panevat ohjelmat täytäntöön ja ylläpitävät niitä. Ilmailuhallinto voi painavasta syystä, kuten siviili-ilmailun turvallisuuden ollessa uhattuna, peruuttaa myöntämänsä hyväksynnän ja keskeyttää lentoaseman tai lentoliikenteen harjoittajan toiminnan tai rajoittaa sitä, jos ohjelma tai sen täytäntöönpano ei enää vastaa turva-asetuksen vaatimuksia eikä ohjelmaa tai sen täytäntöönpanoa oikaista viipymättä.

Lentoaseman pitäjä ja lentoasemalla toimiva yritys tai yhteisö on velvollinen viivytyksettä sallimaan komission valtuuttamien virkamiesten ja Ilmailuhallinnon suorittamat turva-asetuksen ja turvaohjelman soveltamista koskevat tarkastukset.

101 §

Tarkastusten suorittaminen ja vähimmän haitan periaate

Turvataarkastuksen suorittamisesta säädetään turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa. Turvataarkastuksen saa suorittaa henkilö, joka on suorittanut tämän luvun ja turva-asetuksen mukaisen koulutuksen ja jonka Ilmailuhallinto on turvataarkastajaksi hyväksynyt.

Turvataarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle, tavaralle tai kohteelle. Tarkastuksilla ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä lentoliikennettä eikä lentoasemalla tapahtuvaa muuta toimintaa.

102 §

Vastuu turvatoimista

Turva-asetuksen, sen nojalla annettujen komission asetusten sekä tämän luvun mukaan lentoasemalla edellytettävistä siviili-ilmailun turvaamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ja järjestelyistä vastaa lentoaseman pitäjä, jollei vastuuta näistä toimenpiteistä ja järjestelyistä ole säädetty viranomaiselle, lentoliikenteen harjoittajalle tai muulle toiminnanharjoittajalle. Lentoliikenteen harjoittaja ja valvottu edustaja vastaavat järjestämistään rahdin tai muun ilma-aluksessa kuljetettavan tavaratarkastuksista.

Menettelystä lentoaseman pitäjän, lentoliikenteen harjoittajan tai muun toiminnanharjoittajan hoitaessa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa, kielilaissa, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja arkistolaissa. Lentoaseman pitäjän, lentoliikenteen harjoittajan tai muun toiminnanharjoittajan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Ilmailuhallinnolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on kuitenkin noudatettava oikaisuvaatimuksesta huolimatta, jollei Ilmailuhallinto toisin määrää. Ilmailuhallinnon oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

103 §

Yleinen liikkumisrajoitus lentoaseman eräillä alueilla

Liikkuminen ja oleskelu ilman lentoaseman pitäjän lupaa on kielletty lentoaseman asematasolla ja liikennealueella sekä alueisiin välittö-

mästi liittyvissä rakennuksissa siltä osin kuin pääsy alueille ja rakennuksiin on aidalla tai muutoin rakenteellisesti estetty ja liikkumis- ja oleskelurajoitukset selkeästi merkitty.

104 §

Kulkuoikeus

Ilmailuhallinnon on myönnettävä lentoasemalla turvaluvotulla alueella työskentelevälle tai siellä säännöllisesti käyvälle henkilölle kulkuoikeus, jos hakijalle tehdyn turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) mukaisen perusmuotoisen tai suppean turvallisuusselvityksen tai toisessa valtiossa tehdyn taustantarkastuksen mukaan:

1) hakijaa ei ole tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta, joka osoittaa yleistä piittaamattomuutta toisten turvallisuudesta, huumausainerikoksesta tai kuulumisesta järjestäytyneeseen rikollisryhmään;

2) hakijaa ei ole tuomittu sakkorangaistukseen lentoturvallisuutta tai siviili-ilmailun turvaamista koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta; ja

3) hakija ei ole aiemmalla toiminnallaan osoittanut sellaista yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että se antaa aiheen epäillä hakijan kykyä tai halua noudattaa lentoturvallisuuden tai siviili-ilmailun turvaamisen kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Ilmailuhallinto voi lykätä kulkuoikeuden myöntämistä koskevan asian käsittelyä, jos hakijan osalta on vireillä 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun rikoksen esitutkinta, syyteharkinta tai tuomioistuinkäsittely.

Poliisimiehellä, rajavartiolaitoksella ja tullimiehellä on työtehtäviensä perusteella tässä pykälässä tarkoitettu kulkuoikeus.

105 §

Lentoaseman henkilökortti ja ajoneuvolupa

Kulunvalvontaa varten tarvittavasta lentoaseman henkilökortista ja ajoneuvoluovasta sääde-

tään turva-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Lentoaseman pitäjä antaa kulkuoikeuden saaneelle henkilökortin ja ajoneuvoluvan. Lentoaseman pitäjä voi rajoittaa 104 §:ssä tarkoitetun kulkuoikeuden koskemaan vain muuta kuin lentoaseman turvalvottua aluetta.

Lentoaseman pitäjä voi vaatia henkilökortin ja ajoneuvoluvan palauttamista, jos niitä käytetään tavalla, joka vaarantaa turva-asetuksen ja tämän luvun mukaisten turvatoimien toteutumisen tai tehokkuuden. Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan apua henkilökortin ja ajoneuvoluvan palauttamiseksi lentoaseman pitäjälle.

Lentoaseman pitäjä voi periä henkilökortista ja ajoneuvoluvasta niiden valmistus- ja käsittelykustannuksia vastaavan korvauksen, jonka on oltava syrjimätön.

106 §

Lentoliikenteen turvaamiseen liittyviin hyväksyntöihin puuttuminen

Tässä luvussa tarkoitettujen lupien ja hyväksyntöjen valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

107 §

Turvataarkastajan koulutukseen pääsyn edellytykset

Turvataarkastajakoulutukseen osallistuvien henkilöiden on oltava Ilmailuhallinnon hyväksymiä. Hyväksynnän edellytyksenä on, että:

- 1) koulutukseen hakija on täyttänyt 18 vuotta;
- 2) koulutukseen hakija täyttää 104 §:n 1 momentissa tarkoitetut kulkuoikeuden myöntämisen edellytykset;
- 3) koulutukseen hakijalla on tehtävien edellyttämä näkö ja kuulo.

Turvataarkastajakoulutukseen osallistumisen hyväksyy 1 momentista poiketen poliisimiehen osalta poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, rajavartiomiehen osalta raja- tai meri-

vartioston komentaja ja tullimiehen osalta tullihallitus.

108 §

Siviili-ilmailun turvaamiseen liittyvät koulutusohjelmat

Seuraavien henkilöiden koulutukseen liittyville ohjelmille voi hakea Ilmailuhallinnon hyväksynnän:

- 1) turvatarkastaja;
- 2) turvakoulutuksen antamisesta ja kehittämisestä vastaava henkilö;
- 3) lentoaseman ja lentoliikenteen harjoittajan turvavaatimusten noudattamisesta vastaava henkilö.

Koulutusohjelman hyväksynnän edellytyksenä on, että koulutus täyttää turva-asetuksen liitteen 12 kohdassa olevat vaatimukset.

Hyväksytty koulutusohjelma on voimassa kolme vuotta hyväksymispäivämäärästä lukien. Ilmailuhallinto voi määrätä, että koulutusohjelmaan on sen voimassaoloaikana tehtävä lainsäädännön ja teknisen kehityksen edellyttämät muutokset.

Ilmailuhallinto voi peruuttaa koulutusohjelmalle annetun hyväksynnän, jos käy ilmi, ettei koulutusta anneta koulutusohjelman ja sitä täydentävien 3 momentissa tarkoitettujen muutosten mukaisesti ja ettei koulutus sen vuoksi vastaa tarkoitustaan, eikä koulutusta ole korjattu edellytysten mukaiseksi Ilmailuhallinnon asettamassa kohtuullisessa ajassa.

109 §

Ilmailun turvaamista edistävät laitteet

Ilmailuhallinto voi peruuttaa ilmailun turvaamista edistävälle laitteelle turva-asetuksen mukaisesti myöntämänsä hyväksynnän, jos osoitetaan, ettei laite täytä turva-asetuksessa hyväksynnälle asetettuja vaatimuksia eikä laitetta viipymättä saateta vaatimusten mukaiseksi.

12 luku

Lennonvarmistus

110 §

Luvun soveltamisala

Lennonvarmistuksesta säädetään:

1) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 549/2004 (*puiteasetus*);

2) lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 550/2004 (*palveluntarjonta-asetus*);

3) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 551/2004 (*ilmatila-asetus*);

4) eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 552/2004 (*yhteentoimivuusasetus*);

5) 1—4 kohdassa tarkoitettujen asetusten nojalla annetuissa komission asetuksissa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa tarkoitetuissa asetuksissa säädetään, lennonvarmistukseen sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

111 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelulla* toimienpiteitä hädässä, kadoksissa tai uhkaavan vaaran alaisena olevan tai onnettomuuteen joutuneen ilma-aluksen ja siinä mukana olevien ihmisten pelastamiseksi;

2) *yhtenäisellä eurooppalaisella ilmatilalla* järjestelmää, joka perustuu 110 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asetuksiin;

3) *lähialueella* valvottua ilmatilaa, joka ulottuu maan tai veden pinnasta määrättyyn ylärajaan saakka;

4) *lähestymisalueella* yhden tai useamman suurehkon lentopaikan läheisyyteen perustettua lennonjohtoaluetta;

5) *lentotiedotusvyöhykkeellä* rajoiltaan määrättyä ilmatilaa, jossa annetaan lentopaikan lentotiedotuspalvelua;

6) *ilmatilaluokalla* rajoiltaan määrättyä ilmatilaa, jossa voidaan suorittaa määrättytyypisiä, lentosäännöissä tarkemmin eriteltyjä lentoja ja jossa annettavat ilmaliikennepalvelut ja noudatettavat toimintasäännöt on määrätty.

Lennonvarmistuspalvelun, sääpalvelun, ilmatilan lohkon, toiminnallisen ilmatilan lohkon, reittiverkon, reitityksen ja sektorin käsitteiden sisällöstä säädetään puiteasetuksen 2 artiklassa.

112 §

Kansallinen valvontaviranomainen yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa

Ilmailuhallinto huolehtii yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa puiteasetuksessa, palveluntarjonta-asetuksessa ja yhteentoimivuusasetuksessa tarkoitetuista Suomen valvontaviranomaisen tehtävistä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on toimivaltainen viranomainen Suomen vastuulla olevassa ilmatilassa palveluita tarjoavien lennonvarmistuspalvelun tarjoajien kirjanpidon osalta.

Lupien valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

113 §

Ilmatilan jäsentäminen

Ilmailuhallinto päättää ilmatilan lohkon perustamisesta ja muuttamisesta sekä niistä muodostettavista toiminnallisen ilmatilan lohkoista. Ilmailuhallinto ottaa päätöstä tehdessään huomioon lentoliikenteen sujuvuuden, maanpuolustusnäkökohdat, siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittamisen sekä harrasteilmailun toimintamahdollisuudet. Jos toiminnallinen ilmatilan lohko on maanpuolustuksen tai aluevalvonnan kannalta tärkeä, Ilmailuhallinnon on ennen pää-

töksentekoa neuvoteltava puolustusministeriön tai sisäasiainministeriön kanssa.

Ilmailuhallinto vahvistaa ilmaliikennepalvelujen tarjoajan esityksestä:

- 1) ilmatilan jaon ilmatilaluokkiin;
- 2) sektorit;
- 3) lähi- ja lähestymisalueen sekä lentotiedotusvyöhykkeen ulkopuoliset reitit;
- 4) lähi- ja lähestymisalueen sekä lentotiedotusvyöhykkeen rajat;
- 5) valtakunnan rajan ylityspaikat;
- 6) tilapäiset erillisvarausalueet;
- 7) sotilaslennonjohtoalueet.

Ilmailuhallinnon on kuultava sotilasilmailuviranomaista silloin, kun 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla päätöksillä on vaikutusta sotilasilmailuun, ja sisäasiainministeriötä silloin, kun päätöksillä on vaikutusta lentämiseen valtakunnan rajan yli.

114 §

Ilmatilan käyttöä koskevat erityismääräykset

Ilmaliikennepalvelujen tarjoaja vastaa lentomenetelmistä lähi- ja lähestymisalueella sekä lentotiedotusvyöhykkeellä.

Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa ilmailun turvallisuuden ja sujuvuuden edellyttämät määräykset määrätyillä reiteillä tai tietyssä ilmatilan osassa tarpeellisesta varustuksesta, henkilöstön koulutuksesta ja lentomenetelmistä. Ilmailuhallinto ottaa määräysten valmistelussa huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä JAA:n, ECAC:n ja Eurocontrolin normit ja suositukset.

115 §

Ilmaliikenne- ja sääpalvelujen tarjoaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö nimeää ilmatilan lohkon ilmaliikennepalvelujen tarjoajan. Liikenne- ja viestintäministeriön on ennen ilmaliikennepalvelujen tarjoajan nimeämistä kuultava sisäasiainministeriötä ja puolustusministeriötä ja otettava huomioon asianomaisessa ilmati-

lan lohkossa tarjottavan ilmaliikennepalvelun erityispiirteet, turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla, ilmatilan tehokas käyttö sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Ilmaliikennepalvelujen tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat ehdot.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi nimetä puolustusministeriötä ja ilmaliikennepalvelujen tarjoajaa kuultuaan sääpalvelujen tarjoajan kaikkien tai joidenkin säätietojen toimittamiseksi yksinoikeudella Suomen vastuulla olevan ilmatilan osassa. Liikenne- ja viestintäministeriön on ennen sääpalvelujen tarjoajan nimeämistä otettava huomioon turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Sääpalvelujen tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä tai peruuttamista koskevat ehdot.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi ilmaliikennepalvelujen tarjoajan esityksestä päättää, että tietyssä ilmatilan lohkossa ilmaliikenne- ja sääpalveluja annetaan vain englannin kielellä, jos se on lentoturvallisuuden varmistamiseksi tarpeen ottaen huomioon lentoliikenteen pääasiallinen koostumus kyseisessä ilmatilan lohkossa.

116 §

Siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittaminen

Puolustusministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö sopivat, miten lennonvarmistuspalvelujen tarjonnassa otetaan huomioon siviili- ja sotilasilmailun tarpeet.

Ilmatilan käytössä sovelletaan ilmatila-asetuksen 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla ilmatilan joustavan käytön periaatetta.

117 §

Lennonvarmistushenkilöstön lupakirjat, kelpoisuustodistukset, kelpuutukset ja hyväksynnit sekä lääketieteelliset kelpoisuustodistukset

Lennonjohtotehtävää suorittavalla lennonjohtajalla ja lennonjohto-oppilaalla on oltava:

1) Ilmailuhallinnon myöntämä tai hyväksymä lupakirja, tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnit sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus; tai

2) vieraassa valtiossa annettu lupakirja, tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnit sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan Suomessa.

Lennonjohdettajan tehtävässä toimivalla on oltava:

1) Ilmailuhallinnon myöntämä kelpoisuustodistus ja tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnit sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus;

2) vieraassa valtiossa annettu kelpoisuustodistus ja tehtävän edellyttämät kelpuutukset ja hyväksynnit sekä lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jotka Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti tunnustetaan Suomessa; tai

3) 1 momentissa tarkoitettu lupakirja.

Ilmailuhallinto antaa lennonjohtajalta, lennonjohto-oppilaalta ja lennontiedottajalta vaadittavista lupakirjoista, kelpuutuksista, kelpoisuustodistuksista ja hyväksynnöistä sekä lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta lentoturvallisuuden edellyttämät tarkemmat määräykset, jotka pohjautuvat Chicagon yleissopimuksen liitteeseen 1 ja Eurocontrolin vaatimuksiin täydennettyinä maantieteellisistä, ilmastollisista ja liikenteellisistä syistä tai kansainvälisen käytännön suhteuttamiseksi Suomen oloihin tehdyillä poikkeuksilla ja lisäyksillä.

118 §

Lennonvarmistushenkilöstön koulutus

Lennonjohtajan lupakirjaan ja lennontiedottajan kelpoisuustodistukseen liittyvän koulutuksen antamiseen on oltava Ilmailuhallinnon hyväksyntä. Hyväksyntä on myönnettävä, jos hakijalla on tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö sekä tarpeelliset koulutustilat ja -välineet, koulutusohjelma ja laatujärjestelmä. Ilmailuhallinto valvoo koulutusta antavien organisaatioiden toimintaa.

Ilmailuhallinto antaa tarvittaessa määräyksiä lennonvarmistusteknisen henkilöstön koulutuksesta ja kelpoisuudesta. Ilmailuhallinto ottaa määräysten valmistelussa huomioon Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettut standardit ja suositukset sekä Eurocontrolin normit ja suositukset.

Ilmailuhallinto hyväksyy lennonvarmistusteknisen henkilöstön kelpoisuusjärjestelmän. Hyväksyntä on myönnettävä, jos hakija täyttää Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettujen standardien ja suositusten sekä Eurocontrolin normien ja suositusten pohjalta asetetut vaatimukset. Ilmailuhallinto valvoo kelpoisuusjärjestelmän ylläpitäjän toimintaa.

Ilmailuhallinto antaa lentoturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä Eurocontrolin normeihin ja suosituksiin perustuvia tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettuna koulutusorganisaation:

1) henkilöstön koulutuksesta, kokemuksesta ja ammattitaidosta;

2) koulutusohjelmista, työmenetelmistä, laatu- ja järjestelmästä ja ohjeista.

Koulutusorganisaation hyväksynnän valvonnassa käytettävistä hallinnollisista seuraamuksista säädetään 16 luvussa.

119 §

Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelu

Ilmailuhallinto antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituks-

siin pohjautuvat määräykset ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelusta.

Ilmaliikennepalvelujen tarjoajaksi nimetyn on huolehdittava ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä.

Jos ilmaliikennepalvelujen tarjoajia on useampia, liikenne- ja viestintäministeriö määrittää etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä. Tässä momentissa tarkoitettussa tilanteessa tehtävästä maksetaan etsintä- ja pelastuspalvelun tuottamisen omakustannusarvoa vastaava korvaus. Korvauksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän ja sen, joka suorittaa tehtävää ilma-aluksessa tai lentopaikalla taikka muussa ilmailua varten tarkoitettussa laitoksessa, on osallistuttava ilmailun etsintä- ja pelastuspalveluun sekä pelastuspalveluharjoituksiin, jollei hän esitä pätevää estettä. Ilmailun etsintä- ja pelastuspalveluun osallistumaan veloitettulle aiheutuneesta henkilö- tai omaisuusvahingosta suoritetaan valtion varoista vahingonkorvauslain (412/1974) mukainen korvaus.

120 §

Lennonvarmistuksen maksut

Ilmailuhallinto valvoo, että lennonvarmistuksen maksut määritellään palveluntarjonta-asetuksen 15 artiklan mukaisesti.

121 §

Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutumiseen liittyvien tietojen kerääminen

Ilmailuhallinto on oikeutettu salassapitosäännösten estämättä saamaan tarpeelliset tiedot yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutumisen arvioimiseksi.

122 §

Lennonvarmistustoiminnan tallenteet

Ilmaliikennepalvelun tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikenteen tilannekuva sekä lennonvarmistuksen viestiliikenne tallennetaan ja säilytetään tavalla, joka turvaa ne oikeudettomalta puuttumiselta.

Ilmailuhallinto antaa tarkemmat määräykset tallentamistavoista ja tallenteiden säilyttämisajoista ottaen huomioon ilmailuonnettomuuksien, vaaratilanteiden ja poikkeamien tutkimustarpeet, käytettävän tallennustekniikan ja vastaavat seikat.

Jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu, tallenteita saa käyttää yksinomaan onnettomuuksien, vaaratilanteiden ja vastaavien tilanteiden tutkintaan sekä lennonvarmistuspalvelun tarjoajan omaan lentoturvallisuustyöhön. Liikenteen tilannekuvan tallennetta saa lisäksi käyttää ympäristövaikutusten arviointiin ja ilmatilan suunnitteluun.

13 luku

Ilmailuonnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat

123 §

Ilmailuonnettomuuksista ja vakavista vaaratilanteista ilmoittaminen

Onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle. Ilmailuhallinto antaa määräykset siitä, miten ilmoitus on tehtävä.

124 §

Ilmailuonnettomuuksien tutkinta

Ilmailussa tapahtuneen onnettomuuden sekä vakavan vaaratilanteen tutkinnasta säädetään onnettomuuksien tutkinnasta annetussa laissa (373/1985).

125 §

Ilmailuhallinnon järjestämä tutkinta

Ilmailuhallinto tutkii muut kuin 124 §:n mukaan tutkittavana olevat ilmailuun liittyvät vaaratilanteet ja poikkeamat, jos tutkinta on tarpeen lentoturvallisuuden edistämiseksi.

Ilmailuhallinto voi käyttää tutkinnassa apuna ulkopuolista asiantuntijaa.

126 §

Ilma-aluksen tai sen osan löytäminen

Sen, joka löytää ilma-aluksen tai sen osan taikka ilma-aluksessa kuljetetun tavarahan olosuhteissa, joissa on aihetta epäillä onnettomuuden tapahtuneen, on ilmoitettava löydöstä joko aluehälytyskeskukselle, pelastuslaitokselle, Onnettomuustutkintakeskukselle, Ilmailuhallinnolle, lentopelastuskeskukselle tai poliisille. Löydettyä esinettä ei saa siirtää ilman asiaa tutkivan viranomaisen lupaa, ellei siihen ole painavaa syytä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu muusta löytötavarasta kuin ilma-aluksesta tai sen osasta on muutoin voimassa, mitä löytötavaralaissa (778/1988) säädetään. Viranomainen voi kuitenkin luovuttaa löytötavarahan siihen oikeutetulle, vaikkei löytötavaralaissa säädettyä löytöpalkkiota tai kustannusten korvausta ole suoritettu.

127 §

Hylyn poiskuljetus

Ilmailuhallinto voi tutkintaviranomaista kuultuaan määrätä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän siirtämään ilma-aluksen, sen osan tai ilma-aluksessa olleen tavarahan pois onnettomuuspaikalta tai tutkintatilasta.

128 §

Poikkeamista ilmoittaminen

Sen lisäksi, mitä yhteisön lainsäädännössä säädetään, ilmailutoimintaa harjoittavan, hänen

palveluksessaan olevan sekä lentoturvallisuuden vaikuttavaa tehtävää suorittavan on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle ilma-aluksen toimintaan, huoltoon, korjaukseen ja valmistukseen sekä lentopaikan toimintoihin ja lennonvarmistuspalveluihin liittyvistä vaaratilanteista, toiminnan keskeytyksistä, vioista, virheistä tai muista poikkeuksellisista tilanteista (*poikkeamista*), jotka vaarantavat, tai jos niihin ei puututa, vaarantaisivat ilma-aluksen taikka siinä olevien henkilöiden tai kenen tahansa muun henkilön turvallisuuden.

Seuraavien tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettuja poikkeamista ilmoitus:

- 1) ilma-aluksen omistaja, haltija, käyttäjä tai päällikkö;
- 2) ilmailutoimintaan oikeuttavan luvan tai hyväksynnän haltija;
- 3) lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen haltija;
- 4) maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä suorittava.

Ilmailuhallinto antaa poikkeamien ilmoittamisesta siviili-ilmailun alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY (*poikkeamadirektiivi*) liitteissä I ja II olevaan esimerkkiluetteloon pohjautuvat sekä lentoturvallisuustyön muutoin edellyttämät tarkemmat määräykset poikkeamien ilmoittamisesta.

129 §

Poikkeamailmoitusten tallettaminen

Ilmailuhallinnon on talletettava onnettomuuksia, vakavia vaaratilanteita ja poikkeamia koskevat ilmoitukset tietokantaansa siten kuin poikkeamadirektiivin 5 artiklassa ja 8 artiklan 2 kohdassa säädetään.

130 §

Poikkeamatietojen vaihto

Ilmailuhallinto antaa muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission käyttöön onnettomuus- ja poikkeamatietokantoi-

hin tallennetut turvallisuustiedot siten kuin poikkeamadirektiivin 6 artiklassa säädetään.

Poikkeamatietojen salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä. Lisäksi Ilmailuhallinto voi pitää salassa poikkeamatietoa koskevan seikan, jos tiedon antaminen siitä vaarantaisi tietojen saannin tulevaisuudessa.

131 §

Poikkeamatietojen käyttö

Viranomais ei saa ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin suunnittelemaan tai tahattoman rikkomuksen johdosta, joka tulee viranomaisen tietoon ainoastaan siksi, että siitä on tehty ilmoitus 128 §:ssä olevan vaatimuksen johdosta, paitsi jos on kyse törkeänä huolimattomuutena pidettävästä velvollisuuksien laiminlyömisestä tai rikoslaissa rangaistavaksi säädetystä menettelystä.

Toiminnanharjoittajat eivät saa kohdella syrjivästi työntekijää, joka tekee ilmoituksen tiedossaan mahdollisesti olevasta vaaratilanteesta.

14 luku

Meluun liittyvät toimintarajoitukset lentoasemilla

132 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *melunhallintadirektiivillä* meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/30/EY;

2) *suihkukoneella* siviilikäytössä olevaa, ääntä hitaampaa suihkumoottorikäyttöistä lentokonetta, jonka suurin sallittu lentoonlähdomassa on vähintään 34 000 kilogrammaa tai jonka suurin sallittu tyyppikohtainen matkustajapaikkamäärä on yli 19 miehistöille varattuja istuinpaikkoja lukuun ottamatta;

3) *vaatimukset niukasti täyttävällä suihkukoneella* suihkukonetta, jonka melupäästö on Chicagon yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3 luvussa määritellyn päästörajan mukainen siten, että yhteenlaskettu marginaali on enintään viisi desibeliä tehollista meluisuutta (EPNdB); yhteenlaskettu marginaali on EPNdB:nä ilmaistu lukuarvo, joka saadaan laskemalla yhteen tyyppihyväksynnän mukaisen melupäästön tason ja suurimman sallitun melutason erotukset kussakin kolmesta yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3 luvussa määritellystä vertailumittauspisteestä;

4) *melualueella* aluetta, jolla lentoaseman lentoliikenteen aiheuttama L_{DEN} melutaso ylittää laskennallisten selvitysten mukaan 55 dB(A).

133 §

Toimintarajoitusten soveltamisala ja sisältö

Ilmailuhallinto voi päätöksellään asettaa 134—136 §:n mukaisesti meluhaittojen ehkäisemiseksi toimintarajoituksia lentoasemalla, jolla kolmen perättäisen viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana suihkukoneiden lentoonlähtöjen ja laskujen yhteismäärä on keskimäärin enemmän kuin 50 000 vuodessa. Toimintarajoitukset voivat koskea suihkukoneiden pääsyä lentoasemalle, niukasti vaatimukset täyttävien suihkukoneiden liikennöinnin kieltä sekä suihkukoneiden liikennöintiäaikoja.

134 §

Toimintarajoituksia koskevat periaatteet

Toimintarajoitusten tarpeellisuutta ja laajuutta harkittaessa on noudatettava tasapainoista lähestymistapaa. Sen mukaisesti on tarkasteltava mahdollisuuksia eri meluntorjuntatoimiin ja meluntorjuntatoimien vaikutuksia, kuten ilma-alusten melupäästöjen vähentämisen, maankäytön suunnittelun ja sen toteuttamisen, melun leviämistä vähentävien lentomenetelmien sekä toimintarajoitusten vaikutuksia.

Toimintarajoituksia asetettaessa on otettava huomioon rajoituksista aiheutuvat kustannuk-

set, rajoitusten välttämättömyys melun torjumiseksi, lentoaseman erityispiirteet sekä se, ettei rajoituksin aseteta lentoliikenteen harjoittajia tai ilma-alusten valmistajia eri asemaan niiden kotivaltion tai muun seikan perusteella. Suorituskykyyn perustuvat toimintarajoitukset on määriteltävä suihkukoneen aiheuttaman melun perusteella siten kuin se määritellään Chicagon yleis-sopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen mukaisessa tyyppihyväksyntämenettelyssä.

135 §

Toimintarajoitusten tarpeen arviointi

Ennen toimintarajoitusten asettamista lentoaseman pitäjän on arvioitava rajoitusten tarpeellisuus. Arvioinnissa on:

- 1) selvittävä lentoaseman nykyinen tilanne;
- 2) tehtävä ennuste tilanteesta ilman uusia toimenpiteitä;

- 3) arvioitava lisätoimenpiteiden tarve.

Arvioinnista on käytävä ilmi melunhallintadirektiivin liitteessä II tarkoitetut seikat.

Toimintarajoitusten tarpeellisuutta ei kuitenkaan tarvitse arvioida, jos:

- 1) arvioinnissa saatavia vastaavat tiedot sisältyvät lentoasemaa koskevaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa säädettyyn ympäristövaikutusten arviointiin;
- 2) tarpeellisuutta on viimeksi arvioitu vähemmän kuin viisi vuotta sitten; tai
- 3) olemassa olevaa toimintarajoitusta on tarkoituksella muutettu vähäisessä määrin eikä muutoksella ole merkittäviä vaikutuksia lentoliikenteen harjoittajien kustannuksiin lentoasemalla.

Ilmailuhallinnon on varattava niille, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi toimintarajoitusten tarpeellisuuden arviointia koskevasta selvityksestä siten kuin asianosaisten kuulemisesta hallintolaissa säädetään. Ilmailuhallinnon on lisäksi pyydettävä lausunto asiasta lentoaseman melualueen kunnilta ja alueelliselta ympäristökeskukselta.

136 §

Vaatimukset niukasti täyttävien suihkukoneiden erityiset toimintarajoitukset

Ilmailuhallinto voi kieltää vaatimukset niukasti täyttävien suihkukoneiden liikennöinnin tai rajoittaa niiden liikennöintiä, jos 135 §:ssä tarkoitetussa arvioinnissa todetaan muunlaiset rajoitukset riittämättömiksi.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu liikennöintikielto alkaa, liikennöintiä on rajoitettava siten, että vaatimukset niukasti täyttävät suihkukoneet voivat käyttää vain edellisen vuoden vuoroja vastaavia vuoroja. Tämä rajoitus saa alkaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua kieltoa koskevan päätöksen antamisesta.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun rajoituksen alkamisen jälkeen niukasti vaatimukset täyttävien suihkukoneiden liikennöintiä on rajoitettava siten, että kyseisten suihkukoneiden määrä vähenee 20 prosenttia vuodessa, kunnes liikennöinti on loppunut. Tämä rajoitus saa alkaa aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua 2 momentissa tarkoitetun rajoituksen alkamisesta.

137 §

Toimintarajoituksista ilmoittaminen

Edellä 136 §:ssä tarkoitetuista rajoituksista on ilmoitettava melunhallintadirektiivin 11 artiklan mukaisesti.

138 §

Toimintarajoituksista poikkeaminen

Ilmailuhallinto voi myöntää lentoaseman pitäjän tai vaatimukset niukasti täyttävän suihkukoneen omistajan, haltijan tai käyttäjän hakemuksesta poikkeuksen toimintarajoituksesta, jos kyse on:

- 1) yksittäisestä tai lyhytaikaisesta poikkeuksellisesta liikennöinnistä lentoasemalle; tai

- 2) suihkukoneen yksittäisestä laskeutumisesta lentoasemalle muutostöitä, korjauksia tai huoltoa varten ja tämän jälkeen tapahtuvasta lentoonlähdestä lentoasemalta.

15 luku

Vahingonvastuu ja vakuutukset

139 §

Vahingonkorvausvastuu

Ilmailussa aiheutuneen vahingon korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain säännöksiä jäljempänä säädetyin poikkeuksin.

Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä ovat huolimattomuudestaan riippumatta yhteisvastuussa vahingosta, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu henkilölle tai omaisuudelle, jota ei kuljeteta samassa ilma-aluksessa. Ilma-alukseen kohdistuvan omistuksenpidätys-oikeuden tai muun omistukseen perustuvan vakuusoikeuden haltija taikka ilma-aluksen vuokralle antaja ei kuitenkaan ole vastuussa tämän momentin nojalla edellyttäen, että tieto ilma-aluksen käyttäjästä on merkitty ilma-alusrekisteriin.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta vahinkoon, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu toiselle ilma-alukselle, jota vahingon sattuessa myös käytetään ilmailuun, tai tällaisessa ilma-aluksessa kuljetettavalle henkilölle tai omaisuudelle. Mitä 2 momentissa säädetään, ei sovelleta myöskään, jos ilma-alus on vahingon tapahtuessa ollut luvatta käytössä. Tällöin muulle kuin ilma-aluksen omistajalle, haltijalle tai käyttäjälle aiheutunut vahinko korvataan ilma-aluksen vastuuvakuutuksesta siltä osin kuin vahingon aiheuttaja ei pysty korvaamaan vahinkoa.

Korvausvastuusta vahingosta, joka ilma-aluksen käyttämisestä ilmailuun aiheutuu henkilölle tai omaisuudelle, jota kuljetetaan samassa ilma-aluksessa, säädetään erikseen.

140 §

Lentoaseman koordinaattorin vahingonkorvausvastuu

Slot-asetuksessa tarkoitetun koordinaattorin vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain mukaisesti. Koordinaattori vastaa

kuitenkin vain vahingosta, jonka hän mainitun asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan aiheuttaa tahallaan tai törkeällä huolimattomuudellaan.

141 §

Vakuutukset

Vakuutuksista ilmailussa aiheutuvan vahingon varalta säädetään lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 785/2004 (*ilmailun vakuutusasetus*). Siltä osin kuin asetusta ei sovelleta tai asetuksessa ei säädetä vakuutukseen liittyvistä seikoista, sovelletaan 142 §:ää.

142 §

Kansalliset vakuutusvaatimukset

Suomalaisen ilma-aluksen tai suomalaisen lentotoimintaluvan, lentotyöluvan tai lentokoulutusluvan haltijan käytössä olevan ilma-aluksen vastuuvakuutuksen ehdot eivät saa mahdollistaa vakuutuksen keskeytymistä ennen vakuutuskauden loppua tai keskeytyksen ilmoittamista Ilmailuhallinnolle.

Suurimmalta hyväksytyltä lentoonlähtömasaltaan enintään 2 700 kilogramman ilma-alukselta, jota käytetään muihin kuin kaupallisiin lentoihin, vaadittavan vastuuvakuutuksen vakuutusmäärän henkilövahinkojen varalta on oltava matkustajaa kohti vähintään puolet ilmailun vakuutusasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesta matkustajia koskevasta yleisestä vähimmäisvakuutusturvasta, mutta kuitenkin vähintään mainitun kohdan mukainen tässä momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia koskeva vähimmäismäärä.

Peruslentokoulutuksessa ilma-aluksella on oltava lento-oppilaalle ja lennonopettajalle aiheutuvan henkilövahingon varalta istuinpaikkakohmainen tapaturmavakuutus, jonka vähimmäisvakuutusmäärä on vähintään kymmenen prosenttia 2 momentissa tarkoitettua matkustajia koske-

vasta yleisestä vähimmäisvakuutusturvasta. Lennonopettajan vakuutusturva voidaan järjestää myös tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaisella tapaturmavakuutuksella.

16 luku

Lupia ja hyväksyntöjä koskevat hallinnolliset seuraamukset

143 §

Soveltamisala

Mitä tässä luvussa säädetään luvista, koskee henkilölle myönnettäviä lupakirjoja, kelpuutuksia, kelpoisuustodistuksia ja hyväksyntöjä sekä oikeutta käyttää 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia tai laitteita samoin kuin organisaatiolle myönnettäviä lupia ja hyväksyntöjä.

Jollei yhteisön lainsäädännössä lupia koskevista hallinnollisista seuraamuksista toisin säädetä, sovelletaan tätä lukua.

144 §

Toimenpiteet henkilölle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi

Ilmailuhallinto voi tarvittaessa ryhtyä 145—148 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun henkilöllä on:

- 1) lentäjän lupakirja siihen liittyvine kelpuutuksineen;
- 2) huoltohenkilöstön lupakirja;
- 3) lennonvarmistushenkilöstön lupakirja;
- 4) lennontiedottajan kelpoisuustodistus;
- 5) turvatarkastajan hyväksyntä;
- 6) turvakoulutuksen kehittämisestä ja antamisesta vastaavan henkilön hyväksyntä;
- 7) lentoliikenteen harjoittajan tai lentoasemien turvallisuusvaatimusten noudattamisesta vastaavan henkilön hyväksyntä; tai
- 8) lentoaseman kulkuoikeus.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen viranomainen on poliisitoiminnasta vastaavan yksikön päällikkö, kun kyseessä on poliisimiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä,

raja- tai meriosaston komentaja, kun kyseessä on rajavartiomiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä, ja tullihallitus, kun kyseessä on tullimiehelle myönnetty turvatarkastajan hyväksyntä.

145 §

Henkilölle annettava huomautus ja varoitus

Edellä 144 §:ssä tarkoitettulle henkilölle voidaan antaa huomautus, jos tämä toimii huolimattomuudesta vastoin säännöksiin tai määräyksiin perustuvaa velvollisuuttaan lentoturvallisuuteen tai siviili-ilmailun turvaamiseen vaikuttavassa tehtävässä. Huomautus voidaan antaa suullisesti tai kirjallisesti.

Edellä 144 §:ssä tarkoitettulle henkilölle voidaan antaa varoitus, jos tämä:

- 1) toimii tahallaan vastoin säännöksiin tai määräyksiin perustuvaa velvollisuuttaan lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä;
 - 2) rikkomalla ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyksiä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen; tai
 - 3) toimii vastoin siviili-ilmailun turvaamisesta annettuja säännöksiä tai määräyksiä.
- Varoitus annetaan kirjallisesti.

146 §

Henkilölle määrättävä toimintakielto

Edellä 144 §:ssä tarkoitettua henkilöä voidaan kieltää harjoittamasta luvan oikeuttamaa toimintaa, jos tämä:

- 1) sairauden, vammautumisen tai muun lentoturvallisuuteen vaikuttavan syyn vuoksi ei enää täytä asianomaisen luvan saamisen edellytyksiä;
- 2) ei tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan tai kokemukseltaan enää täytä luvan saamisen edellytyksiä;
- 3) huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta jatkaa ilmailua koskevien säännösten tai määräysten rikkomista;
- 4) rikkomalla olennaisella tavalla tai toistuvasti ilmailua koskevia säännöksiä tai määräyk-

siä osoittaa puuttuvaa halua tai kykyä niiden noudattamiseen; tai

5) on muulla toiminnallaan osoittanut sellaista yleistä piittaamattomuutta säännöksistä tai määräyksistä, että se antaa aiheen epäillä luvan haltijan kykyä tai halua noudattaa turvallisuuden kannalta olennaisia säännöksiä ja määräyksiä.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimintakielto on voimassa siihen saakka, kun luvan saamisen edellytykset täyttyvät. Momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu toimintakielto määrätään olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräajan tai toistaiseksi.

Luvanhaltijaa voidaan kieltää harjoittamasta toimintaa, johon lupa oikeuttaa, milloin Ilmailuhallinnon tutkittavana tai käsiteltävänä on asia, josta saattaa seurata 1 momentissa tarkoitettu toimintakielto tai 147 §:ssä tarkoitettu lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttaminen. Tällainen määräys on voimassa enintään siihen asti, kun kyseinen asia on ratkaistu. Toimintakieltoon määräämisestä tehdään merkintä asianomaisen luparekisteritietoihin.

147 §

Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Lääketieteellinen kelpoisuustodistus voidaan peruuttaa, jos luvan haltija sairauden, vammautumisen tai muun lentoturvallisuuteen vaikuttavan syyn vuoksi ei enää täytä luvan saamisen edellytyksiä.

148 §

Lupakirjan tai kelpoisuustodistuksen palauttaminen viranomaiselle

Edellä 146 ja 147 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa luvan haltija voidaan velvoittaa heti toimittamaan lupakirjansa tai kelpoisuustodistuksensa sen myöntäneelle viranomaiselle.

149 §

Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan puuttumiseksi

Ilmailuhallinto voi tarvittaessa ryhtyä 150—152 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun kyseessä on:

- 1) organisaatio, jolle on myönnetty 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu lupa kokeilu- ja tutkimustarkoitukseen käytettävän miehittämättömän ilma-aluksen poikkeamiseen lentosäännöistä;
- 2) lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio;
- 3) suunnittelu-, valmistus- tai huoltoorganisaatio;
- 4) huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio;
- 5) lentotoimintaluvan haltija;
- 6) säännöllisen lentoliikenteen tai tilausliikenteen harjoittaja Suomen ja kolmannen maan välillä;
- 7) lentotyöluvan haltija;
- 8) lentokoulutuksen, lentonäytöksen tai lentokilpailun järjestäjä;
- 9) lentopaikan pitäjä;
- 10) valvottu edustaja tai valvottu postihallinto;
- 11) lennonvarmistuspalvelujen tarjoaja;
- 12) lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaatio; tai
- 13) 159 §:ssä tarkoitettun lentoesteluvan haltija.

150 §

Organisaatiolle annettava huomautus tai varoitus

Jos organisaatiolle myönnetyn luvan haltija jättää noudattamatta tässä laissa tarkoitettua hyväksynnän ehtoja tai muita määräyksiä, jotka koskevat luvassa tarkoitettua toimintaa, luvan haltijalle voidaan antaa huomautus tai varoitus.

Varoitus annetaan, milloin huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioiden voida pitää riittävänä. Varoitus annetaan kirjallisesti.

151 §

Organisaatiolle myönnetyn luvan muuttaminen, rajoittaminen ja peruuttaminen

Ilmailuhallinto voi muuttaa tai rajoittaa tässä laissa tarkoitettua organisaatiolle myönnettyä lupaa, peruuttaa luvan taikka kieltää siinä tarkoitettua toiminnan väliaikaisesti, jos:

1) on perusteltua syytä epäillä, ettei luvan mukaisen toiminnan harjoittaja kykene harjoittamaan toimintaansa turvallisesti;

2) luvan myöntämisen edellytyksiä ei enää ole eikä edellytyksissä olevia virheitä tai puutteita korjata asetetussa määräajassa;

3) luvan haltija jättää olennaisesti noudattamatta luvan ehtoja tai muita määräyksiä, jotka koskevat luvassa tarkoitettua toimintaa;

4) luvan haltija jatkaa huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta luvan ehtojen vastaista toimintaa tai jatkaa muiden toimintaa koskevien määräysten rikkomista; tai

5) luvan haltija ei noudata liikennöintiluvan perusteena olevaa lentoliikennesopimusta tai muuta kansainvälistä velvoitetta.

Lupa voidaan peruuttaa vain, jos organisaation kannalta lievempää seuraamusta ei asiasta kokonaisuudessaan ilmenevät seikat huomioon ottaen voida pitää riittävänä.

152 §

Lentotoimintaluvan, tilauslentoluvan ja liikennöintiluvan raukeaminen

Lentotoimintalupa, tilauslentolupa tai liikennöintilupa raukeaa, jos:

1) luvan haltija ei ole ryhtynyt käyttämään liikenneoikeuksia saamansa liikennöintiluvan ehtojen mukaisesti;

2) luvan haltija lopettaa tai keskeyttää lento-toimintansa eikä osoita Ilmailuhallinnon asettamassa vähintään kuuden kuukauden mittaisessa määräajassa, että hän edelleen täyttää luvan saamisen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset tai että liikenteen keskeyttäminen johtuu sellaisista poikkeuksellisista seikoista, joihin liikennöintiluvan haltija ei ole voinut vaikuttaa; tai

3) luvan saamiseksi säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa, eikä luvan haltija tee oikeaisua Ilmailuhallinnon asettamassa vähintään kuukauden mittaisessa määräajassa.

153 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Ilmailuhallinto voi asettaa tämän lain tai yhteisöasetuksen nojalla antamansa käskyn tai kiellon tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

17 luku

Erinäiset säännökset

154 §

Ilmailuhallinnon tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Ilmailutoimintaa harjoittavan samoin kuin ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on siltä osin kuin tiedot ovat hänen hallussaan tai saatavillaan annettava salassapitosäännösten estämättä Ilmailuhallinnolle sen pyynnöstä ilmailutoiminnan valvontaa varten:

1) ilma-alusta ja sen liikkumista koskevat tiedot, mukaan lukien tilannekuvan tallenteet;

2) lennonvarmistuspalvelun, ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun sekä ilma-alusten puhe- ja radioliikenteen tallenteet;

3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen lentoturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot;

4) toiminnanharjoittajan toimintaa, taloutta ja vakuutuksia koskevat tiedot.

Ilmailuhallinnolla on oikeus saada pyynnöstä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeellisia tietoja:

1) matkustajilta;

2) ilma-aluksen henkilökuntaan kuuluvilta;

3) ilma-aluksessa kuljetettavan tavarantoimittajilta.

Ilmailuhallinnolla on oikeus tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä lain ja 2, 67, 98, 110 ja 141 §:ssä mainittujen yhteisöasetusten noudattamisen valvomiseksi:

1) päästä ilma-alukseen ja muuhun paikkaan, jossa ilmailutoimintaa harjoitetaan; pääsy-oikeus ei kuitenkaan koske asuintiloja;

2) tarkastaa muutoinkin ilmailutoimintaa harjoittavan toimintaa.

155 §

Oikeus saada virka-apua

Ilmailuhallinnolla on oikeus saada sille säädetyn tehtävän hoitamiseksi virka-apua poliisilta, rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta.

156 §

Valvontatiedostot

Ilmailuhallinnon tämän lain perusteella antamista luvista, oikeuksista ja hyväksynnöistä pidetään rekistereitä. Niihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietolakia sekä mitä tämän lain 2 ja 6 luvussa säädetään.

157 §

Miehistökortti

Ilmailuhallinto myöntää hakemuksesta ilma-aluksen miehistölle miehistökortin. Hakemukseen on liitettävä liikenneluvan haltijan vakuumus siitä, että hakija on sen palveluksessa.

Miehistökortin myöntämisen ja voimassaolon edellytyksenä on, että:

1) hakija toimii ilma-aluksen miehistön jäsenenä Ilmailuhallinnon myöntämän liikenneluvan haltijan palveluksessa;

2) hakija täyttää 104 §:ssä tarkoitettujen kulkusoikeuden myöntämisen edellytykset.

Liikenneluvan haltijan on ilmoitettava Ilmailuhallinnolle miehistökortin haltijan työsuhteen päättymisestä.

158 §

Ilmailun ympäristövaikutuksia koskevat määräykset

Ilmailuhallinto voi, ottaen huomioon 134 §:ssä tarkoitettujen tasapainoisen lähestymistavan, antaa määräyksiä lento- ja huoltotoiminnasta, milloin se on tarpeen ilma-alusten aiheuttaman melun tai muun haitallisen ympäristövaikutuksen vähentämiseksi tai estämiseksi sallitun poikkeuksen myöntämiseksi. Määräykset voivat koskea:

1) lentopaikan käyttöaikaa tai -tapaa tai lentoonlähtöjen ja laskujen määrää;

2) huoltoon liittyvien koekäyttöjen rajoittamista tai kieltämistä määrättyinä aikoina;

3) poikkeuksellisen meluisten lentokoneiden käytön rajoittamista;

4) aiemmin hyväksytyn lentokonetyypin käytön kieltämistä siirtymäajan jälkeen.

159 §

Lentoesteet

Mastoa, nosturia, valaistus-, radio- tai muuta laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä ei saa asettaa, järjestää tai kohdistaa siten, että sitä voidaan erehdyksessä pitää ilmailua palvelevana laitteena tai merkinä. Tässä tarkoitettu rakennelma tai laite ei myöskään saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua sekaannusta, häiriötä tai vaaraa mahdollisesti aiheuttavan laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen tarvitaan lentoestelupa, jos este:

1) ulottuu yli 30 metriä maanpinnasta; tai

2) ulottuu yli kymmenen metriä maanpinnasta ja sijaitsee lentopaikan, kevytlentopaikan tai varalaskupaikan kiitotien ympärillä olevan suorakaiteen sisällä, jonka pitkät sivut ovat 500 metrin etäisyydellä kiitotien keskilinjasta ja lyhyet sivut 2 500 metrin etäisyydellä kiitotien kynnyksistä ulospäin.

Lupaa 2 momentissa tarkoitettujen laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettami-

seen haetaan Ilmailuhallinnolta. Hakemukseen tulee liittää asianomaisen ilmaliikennepalvelujen tarjoajan antama lausunto. Jollei lentoturvallisuus vaarannu, Ilmailuhallinto voi antaa luvan 2 momentissa tarkoitetun laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen. Lupa on myönnettävä, jos luvan epääminen aiheuttaisi maanomistajalle tai siihen kohdistuvan erityisen oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa verrattuna esteestä aiheutuvaan haittaan lentoliikenteen sujuvuudelle. Lentoesteet on merkittävä Ilmailuhallinnon antamien määräysten mukaisesti.

Lentoesteen ylläpitäjän on ilmoitettava estettä ja yhteystietojaan koskevat muutokset viipymättä Ilmailuhallinnolle.

160 §

Lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttava toiminta

Jos lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus niin vaatii, Ilmailuhallinto voi määräyksellään tai päätöksellään kieltää ammunta-, ilotulitus- tai räjäytystoiminnan sekä ilmassa liikkuvien tai maassa olevien laitteiden sekä lasersäteen käytämisen, rajoittaa toimintaa tai asettaa sille ehtoja.

Ilmailuhallinto voi määräyksellään kieltää tai rajoittaa myös lentopaikan ja muun ilmailua palvelevan alueen läheisyydessä tapahtuvan lentoturvallisuudelle vaaraa aiheuttavan tai liikenteen sujuvuutta merkittävästi haittaavan muun toiminnan.

161 §

Varautuminen poikkeusoloihin

Seuraavien ilmailutoimintaan oikeuttavan Suomessa myönnetyn luvan tai hyväksynnän haltijoiden on varauduttava poikkeusoloihin osallistumalla valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa:

1) 24 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio, jonka tehtäväksi lentotoimin-

taluvan haltija on antanut 23 §:n 1 momentissa tarkoitetut tehtävät;

2) 68 §:ssä tarkoitetun lentotoimintaluvan haltija;

3) 87 §:ssä tarkoitetun lentoaseman hyväksyntätodistuksen haltija;

4) liikenne- ja viestintäministeriön 115 §:n nojalla nimeämä ilmaliikennepalvelujen ja sääpalvelujen tarjoaja.

Lentoaseman pitäjän sekä ilma-liikennepalvelujen ja sääpalvelujen tarjoajan on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, varauduttava huolehtimaan siitä, että toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin rinnastettavissa normaaliolojen häiriötilanteissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi sen lisäksi, mitä valmiuslaissa säädetään valtioneuvoston ja ministeriön toimivallasta, antaa poikkeusoloihin ja niihin rinnastettaviin normaaliolojen häiriötilanteisiin varautumisen edellyttämiä tarkempia säännöksiä ja ohjeita valmiussuunnittelun järjestämisestä.

162 §

Viranomaistehtävien siirtäminen

Jos suomalaista ilma-alusta vuokra- tai muun sen kaltaisen sopimuksen perusteella käyttää käyttäjä, jonka pääasiallinen toimipaikka tai asuin- tai kotipaikka on toisessa valtiossa, Ilmailuhallinto voi yksittäisen ilma-aluksen ja sen miehistön osalta siirtää 3 ja 5 luvussa sekä 59 ja 60 §:ssä Ilmailuhallinnon hoidettavaksi määrättyjä tehtäviä asianomaisen vieraan valtion viranomaisen hoidettavaksi niin kuin siitä sovitaan kyseisen valtion kanssa.

163 §

Tehtävien siirto harrasteilmailun järjestölle

Ilmailuhallinto voi sopimuksella siirtää valtakunnalliselle rekisteröidylle harrasteilmailun järjestölle harrasteilmailun valvontaan liittyviä julkisia hallintotehtäviä. Siirrettävät tehtävät

voivat koskea harrasteilmailun ilma-alusten ja laitteiden hyväksyntää ja luettelointia sekä näitä ilma-aluksia ja laitteita käyttävien koulutusta sekä lupakirjojen ja kelpoisuustodistusten myöntämistä.

Ilmailuhallinnon on hakemuksesta hyväksyttävä 1 momentissa tarkoitetuksi harrasteilmailun järjestöksi oikeushenkilö, joka toimii valtakunnan koko alueella ja jolla on 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten käytettävissään tarpeellinen ammattitaitoinen henkilöstö, tarpeelliset työvälineet sekä työtilat, työmenetelmät ja ohjeet. Hyväksyntä annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Ilmailuhallinto valvoo tässä tarkoitettua harrasteilmailun järjestön toimintaa.

Menettelystä harrasteilmailun järjestön hoidossa julkista hallintotehtävää säädetään hallintolaissa, sähköisestä asioinnista viranomaistoinnissa annetussa laissa, kielilaissa, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, henkilötietolaissa ja arkistolaissa. Valtakunnallisen harrasteilmailun järjestön harrasteilmailun valvontaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Ilmailuhallinnolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ilmailuhallinnon oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

164 §

Yhteisvastuullisuus lentopaikan ja ilmailua varten annetun palvelun käytössä

Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat yhteisvastuullisesti lentopaikan pitäjältä tai palvelun antajalta saamiensa palvelujen kustannuksista omistus-, hallinta- tai käyttöoikeutensa ajalta sekä siltä ajalta, jona nämä ovat merkittyinä ilma-alusrekisteriin omistajana, haltijana tai käyttäjänä.

165 §

Ilma-aluksen lähdön estäminen muusta syystä

Ilmailuhallinto voi kieltää lennon ja estää ilma-aluksen lähdön:

1) jos on aihetta epäillä, ettei ilma-alus lennolle lähdettäessä ole lentokelpoinen tai asianmukaisesti miehitetty;

2) jos on aihetta epäillä, ettei tässä laissa säädettyjä tai sen nojalla annettuja lentoa koskevia määräyksiä muutoin ole noudatettu; tai

3) jos ilma-aluksen käyttäminen ilmailuun on muutoin tämän lain nojalla kielletty.

Lähdön estämiseksi tarvittavat toimenpiteet on mitoitettava ja toteutettava niin, ettei niillä vaaranneta henkeä tai terveyttä eikä vahingoiteta paikoitettua ilma-alusta.

Lentopaikan päälliköllä, lentopaikan pitäjän palveluksessa olevalla tai lennonvarmistuksessa taikka huolto- tai maahuolintaorganisaatiossa tehtävää hoitavalla on Ilmailuhallinnon pyynnöstä oikeus antaa ilma-aluksen lähdön estämiseksi tarvittavaa apua.

Edellä 3 momentissa tarkoitettulla on oikeus estää ilma-aluksen lähtö, jos on ilmeistä, että 1 momentissa tarkoitettut puutteet voivat vakavasti vaarantaa lentoturvallisuuden. Ilma-aluksen lähdön estämisestä on tällöin viipymättä ilmoitettava Ilmailuhallinnolle, jonka on ryhdyttävä asian vaatimiin toimiin. Lähdön estämiseksi sallituista toimenpiteistä on voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

166 §

Ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaatiessa Ilmailuhallinto ja välitöntä puuttumista edellyttävissä tapauksissa lennonjohdosta vastaava lentopaikka, aluelennonjohto ja ilmailukennepalvelusta vastaavan lentopaikan päällikö tai hänen määräämänsä sijainen sekä Ilmailuhallinnon erikseen määrittämässä tilanteissa so-tilasviranomaisen voi kieltää ilma-aluksen lähdön, määrätä ilma-aluksen laskeutumaan, vaatia tunnistamista, määrätä lentosuunnan ja -korkeu-

den taikka muutoin puuttua ilma-aluksen kulkuun. Jos ilma-alus määrätään laskeutumaan, on laskua varten osoitettavan lentopaikan oltava sopiva kyseisen ilma-alustyyppin turvalliseen laskeutukseen.

Ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta tullivalvonnan vuoksi sekä alueellisen koskemattomuuden valvomisen tai turvaamisen vuoksi säädetään erikseen.

167 §

Huumaavat aineet ja toimintakyvyn heikkeneminen

Tehtävää ilma-aluksessa, ilmailuun käytettävässä liitimessä tai muussa laitteessa taikka lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa ei saa suorittaa se, jonka veren alkoholipitoisuus on alkoholin nauttimisesta kohonnut tai joka on käyttänyt muuta huumaavaa ainetta niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä.

Edellä 1 momentissa mainittua tehtävää ei saa hoitaa myöskään henkilö, joka sairauden tai väsymyksen johdosta tai muusta sellaisesta syystä ei voi hoitaa tehtävää lentoturvallisuutta vaarantamatta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös lennon valmisteluun välittömästi liittyviä toimenpiteitä.

Sotilasilmailuviranomainen määrää tarvittaessa toiminnan vaativuuden sitä edellyttäessä sotilasilmailussa sovellettavista tiukemmista vaatimuksista kuin 1—3 momentissa säädetään.

168 §

Ilma-aluskiinnitys

Kiinnityksestä ilma-alukseen säädetään kiinnityksestä ilma-aluksiin annetussa laissa (211/1928).

169 §

Ilmailun tilastot

Ilmailuhallinto vastaa ilmailun tilastoista. Tilastotehtävää hoitaessaan Ilmailuhallinto noudattaa tilastolain (280/2004) säännöksiä.

Edellä 154 §:n 1 momentissa mainittujen on salassapitosäännösten estämättä annettava Ilmailuhallinnolle sen pyynnöstä toimintaansa koskevia tilastotietoja.

18 luku

Rangaistukset

170 §

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen

Rangaistus liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta säädetään rikoslain 23 luvun 1 ja 2 §:ssä.

171 §

Ilmaliikennejuopumus, kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle ja kuljettaminen oikeudetta

Rangaistus ilmaliikennejuopumuksesta, kulkuneuvon luovuttamisesta juopuneelle ja kuljettamisesta oikeudetta säädetään rikoslain 23 luvun 6, 8 ja 10 §:ssä.

172 §

Huumaavan aineen käyttäminen ilmailussa

Jos ilma-aluksessa tehtävää suorittava tai maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä oleva suorittaa tehtävänsä, vaikka hänen verensä alkoholipitoisuus on alkoholin nauttimisesta kohonnut tai on käyttänyt muuta huumaavaa ainetta kuin alkoholia niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä, taikka jos tässä tarkoitettu henkilö rikkoo sotilasilmailuviranomaisen 167 §:n 4 momentin nojalla antamia alkoholin tai huumaavan aineen

käyttöön liittyviä vaatimuksia, hänet on tuomitava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *huumaavan aineen käytämisestä ilmailussa* sakkoon.

173 §

Ilmailurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 6 §:n 4 momentin nojalla annettua määräystä,

2) käyttää tai antaa toisen käyttää ilma-alusta ilmailuun 7 §:n vastaisesti,

3) rikkoo 8 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta,

4) laiminlyö 16 tai 25 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden,

5) käyttää ilmailuun ilma-alusta, jota ei ole asianmukaisesti merkitty 19 §:ssä tarkoitettuihin tunnuksin tai vastaaviin ulkomaisiin tunnuksin taikka joka on varustettu väärin tunnuksin,

6) käyttää tai antaa toisen käyttää ilma-alusta ilmailuun 23 §:n 2 momentin tai yhteisön asetusten vastaavien, lentokelpoisuuden hallintaa koskevien säännösten ja määräysten vastaisesti,

7) tekee ilman hyväksyntää työn, johon 31 §:n tai suunnittelua, valmistusta ja huoltoa koskevien EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännösten mukaan vaaditaan hyväksyntä,

8) käyttää ilma-alusta, joka ei täytä 33 §:n nojalla annettuja määräyksiä,

9) rikkoo 62 §:ssä säädettyä velvollisuutta,

10) rikkoo 64 §:ssä matkustajalle säädettyä velvollisuutta,

11) harjoittaa kaupallista ilmakuljetusta ilman 68 tai 70 §:ssä tarkoitettua lupaa taikka rikkoo tällaisen luvan ehtoja,

12) harjoittaa 76—78 §:ssä tarkoitettua toimintaa ilman vaadittavaa lupaa tai rikkoo tällaisen luvan ehtoja,

13) käyttää lentoonlähtö- tai laskupaikkana muuta kuin 81 §:n mukaan sallittua lentopaikkaa tai aluetta,

14) pitää lentopaikkaa ilman 87 §:ssä tarkoitettua lentoaseman hyväksyntätodistusta tai

89 §:ssä tarkoitettua pitolupaa taikka rikkoo tällaisen todistuksen tai luvan ehtoja,

15) rikkoo 93 §:n mukaista velvollisuutta taikka lentopaikan pitäjän tai Ilmailuhallinnon asettamaa mainitussa pykälässä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta,

16) rikkoo 103 §:ssä säädettyä kieltoa,

17) käyttää valtakunnan rajan ylittämiseen muuta kuin 113 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua rajanylityspaikkaa,

18) siirtää luvatta 126 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-alusta taikka sen osaa tai tavaraa,

19) rikkoo 131 §:n 2 momentissa säädettyä kieltoa,

20) rikkoo 158 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä,

21) rikkoo 159 §:ssä säädettyä kieltoa tai määräystä,

22) rikkoo 160 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai rajoitusta tai

23) rikkoo 166 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *ilmailurikkomuksesta* sakkoon.

174 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 173 §:ssä säädetty rikkomus on vähäinen tai teosta tekijälle aiheutuvia hallinnollisia seuraamuksia voidaan teon vakavuuteen nähden pitää riittävinä, voidaan siitä jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta.

Milloin rikkomus ilmeisesti on sellainen kuin 1 momentissa säädetään, voi Ilmailuhallinto muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa rikkomukseen syyllistyneelle huomautuksen.

175 §

Ilmailuhallinnon ja sotilasilmailuviranomaisen kuuleminen

Virallisen syyttäjän on ennen tässä luvussa tarkoitettua tekoa koskevan syyteratkaisun tekemistä varattava Ilmailuhallinnolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.

Tuomioistuimen on tässä luvussa tarkoitettua tekoa koskevaa asiaa käsitellessään varattava Ilmailuhallinnolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kyse on sotilasilmailusta, virallisen syytäjän ja tuomioistuimen on kuultava sotilasilmailuviranomaista.

19 luku

Muutoksenhaku

176 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston, ministeriön ja Ilmailuhallinnon tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Rakentamislupaa, uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevaa päätöstä lukuun ottamatta päätöstä on kuitenkin valituksesta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Edellä 163 §:ssä tarkoitettuun harrasteilmailun järjestön antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa vaatia oikaisua Ilmailuhallinnolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ilmailuhallinnon oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

20 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

177 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 136 §:ää sovelletaan melunhallintadirektiivin 8 artiklassa tarkoitettussa valtiossa rekisteröityyn vaatimukset niukasti täyttävään suihkukoneeseen 28 päivästä maaliskuuta 2012, jos suihkukoneelle on myönnetty Chicagon yleissopimuksen 16 liitteessä olevan I niteen II osan 3

luvussa määritellyn standardin mukainen meluhyväksyntä ja suihkukoneella on liikennöity 133 §:ssä tarkoitettulla lentoasemalla 1 päivän tammikuuta 1996 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana. Edellytyksenä on lisäksi, että suihkukone on ollut kyseisen valtion rekisterissä koko mainitun ajan ja sitä liikennöi edelleen kyseiseen valtioon sijoittautunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

178 §

Kumottavat säännökset

Tällä lailla kumotaan:

1) 3 päivänä maaliskuuta 1995 annettu ilmailulaki (281/1995) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

2) turvatarkastuksista lentoliikenteessä 22 päivänä huhtikuuta 1994 annettu laki (305/1994) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen; ja

3) eräistä liikkumis- ja oleskelukielloista 1 päivänä joulukuuta 1995 annettu sisäasiainministeriön poliisimääräys (1367/1995).

179 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulo ei vaikuta lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla annettuihin lupiin, hyväksyntöihin, kieltöihin tai päätöksiin. Tämä laki ei myöskään aiheuta muutosta siihen, mitä ennen sen voimaantuloa on sovittu vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa. Mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevissa säädöksissä säädetään ansiolentoluvasta, koskee tämän lain tultua voimaan lentotoimintalupaa.

Ilmailuhallinto voi päättää, että luvanvaraiseksi säädetyn toiminnan harjoittaja saa jatkaa toimintaansa 30 päivään kesäkuuta 2006 ilman lupaa, jos toiminta ei tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen ilmailulain mukaan edellytä lupaa.

Ilmailuhallinto voi lentoaseman hakemuksesta päättää myöntää enintään viiden vuoden pituisen lykkäyksen 87 §:n 1 momentissa säädetystä lentoaseman hyväksyntätodistusta koskevasta vaatimuksesta.

Ilmailulaitoksen tehtävänä on huolehtia ilmailiikennepalvelujen järjestämisestä kunnes ilma-

liikennepalvelujen tarjoaja erikseen 115 §:n mukaisesti nimetään.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan 178 §:n nojalla kumottujen säädösten mukaan.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2005